

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

2

Cazul ANRE,
un precedent foarte
periculos

3

Opt din zece credite de la BEM,
Banca Socială și Unibank
sunt neperformante

5

În Moldova a fost lansată campania Update Moldova, orientată spre îmbunătățirea mediului de afaceri

Scopul principal al campaniei Update Moldova, implementată cu suportul financiar al Programului Agenției SUA pentru Dezvoltarea reglementării activității de antreprenariat, investiții și mediu comercial (USAID BRITE), este identificarea soluțiilor pentru reducerea cheltuielilor și riscurilor în desfășurarea afacerilor în Moldova. Mai exact, Update Moldova evidențiază șase reforme care au fost depistate în sectorul privat în calitate de priorități pentru îmbunătățirea mediului de afaceri din țară.

Campania este concentrată pe câteva teme-cheie: cheltuieli suplimentare în cadrul sistemului actual, necesitatea asigurării transparenței și predictibilității în luarea deciziilor de stat, echilibrul între stat și responsabilitatea sectorului privat, conformitatea cu standardele europene, implementarea sistemelor electronice în scopul reducerii chel-

tuielilor și posibilităților pentru corupție.

„Multe dintre sistemele și practicile standard ale Guvernului din Moldova sunt proaste și învechite. Campania de comunicare Update Moldova are scopul de a arăta cum lipsa reformelor duce la pierdere de timp și bani, în fiecare zi, comparativ cu practicile internaționale verificate. Soluțiile necesare au

fost deja găsite și elaborate, iar adoptarea lor de către Guvern va influența aproape imediat, benefic, sectorul privat”, a menționat directorul Programului USAID BRITE, Kelly Seibold.

Campania Update Moldova este destinată atât sectorului privat, cât și părților de stat interesate și va încuraja cooperarea dintre acestea. Proiectul urmează să fie încheiat în mai 2016.

Agenții economici, reprezentanții instituțiilor de stat și societatea civilă pot aduce propria contribuție la procesul de reformare, prin participare la dezbateri publice și prezentări, la discuții pe forumuri și pe rețele sociale. Informații despre reforme, dar și despre etapele de realizare ale acestora sunt disponibile pe site-ul www.updatemoldova.md.

InfoMarket

Curs valutar
9.12.2015

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	19.9802
EUR	1	21.1720
UAH	1	0.8334
RON	1	4.7481
RUB	1	0.3001

CAPITAL Market

**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru selectarea unei companii de audit pentru a audita activitatea Întreprinderii de Stat „Capital Market”. Companiile de audit pot depune cererile până la 15 decembrie 2015.

Informații suplimentare
la numărul de telefon:
022 22 77 58.

**În atenția participanților profesioniști
la piața financiară nebankară
și persoanelor interesate!**

Pe site-ul ziarului Capital Market a fost lansată o nouă opțiune pentru a vă ajuta să găsiți informațiile publicate de către emitenți (rapoarte anuale, anunțuri). În acest sens, în categoria “Anunțuri” (meniul de sus al site-ului) a fost plasat un filtru suplimentar. Astfel, introducând denumirea organizației, vizitatorul site-ului obține lista edițiilor ziarului în care au fost publicate informațiile emitențului dat. Accesând link-ul – va apărea numărul paginii și tipul informației publicate (raport anual, anunț).

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
“Poșta Moldovei” din țară sau
la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Agencia “Ediții Periodice” (022) 233740

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituțiile ce oferă servicii de tipografie. Cererile pot fi depuse până la 15 decembrie 2015.

Informații suplimentare
la numărul de telefon:
022 227758.

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 3 decembrie 2015 a avut loc ședința Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Consiliul de administrație a decis să modifice parametrii tehnici în Sistemul informațional automatizat de stat RCA Data pentru a restricționa emiterea în regim online a certificatelor de asigurare „Carte Verde” a căror termen de valabilitate începe de la 01.04.2016 sau o altă dată ulterioară, precum și a limita emiterea în regim online a certificatelor de asigurare „Carte Verde” cu termen de valabilitate ce depășește data de 31.12.2016, atenționând companiile de asigurări titulare de licență pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă cu privire la măsurile întreprinse.

Urmare a examinării cererii depuse, Consiliul de administrație a acceptat reperfectarea licenței Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA seria CNPF nr. 000795, eliberată la 2 august 2010 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu excluderea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. M. Viteazul 1B, sat. Cojușna, r-nul Strășeni.

Examinând materialele prezentate, Consiliul de administrație a hotărât să aprobe prospectul ofertei de preluare benevolă, inițiată de ofertantul Vasile Tutunaru, obiectul căreia îl constituie procurarea a 14759 de acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni „MONTAJCOM” SA, la prețul de 5,00 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

Ca rezultat al monitorizării executării Hotărârii CNPF „Cu privire la neprezentarea de către unele asociații de economii și împrumut a rapoartelor specializate”, s-a constatat nerespectarea cerințelor hotărârii prin neprezentarea de către AEÎ „POIANA-CREDIT” și AEÎ „MĂGDĂCEȘTI” a rapoartelor specializate pentru trimestrul II și trimestrul III al anului de gestiune 2015. În aceste condiții, Consiliul de administrație a aprobat hotărârea care prescrie repetat administratorilor asociațiilor nominalizate prezentarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare a rapoartelor menționate în termen de 15 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a hotărârii, avertizând administratorii AEÎ „POIANA-CREDIT” și AEÎ „MĂGDĂCEȘTI” cu retragerea licențelor pentru desfășurarea activității, în cazul nerespectării prevederilor hotărârii. Totodată, au fost suspendate operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale AEÎ „POIANA-CREDIT” și AEÎ „MĂGDĂCEȘTI” până la conformarea acestora la cerințele legislației, cu excepția operațiunilor de alimentare a conturilor respective și a decontărilor cu bugetul public național, fiind informat Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și băncile comerciale privind restricțiile aplicate asociațiilor de economii și împrumut în cauză.

De asemenea, Consiliul de administrație a hotărât să reperfecteze licența Asociației de Economii și Împrumut „MIHAILENI” seria CNPF nr. 000165, eliberată la 9 aprilie 2009, pe termen nelimitat, pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut, prin substituirea anexei la licență cu includerea filialei „Rîșcani” cu adresa juridică: strada 31 August nr. 16, orașul Rîșcani.

HOTĂRÎRE cu privire la aprobarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții

Nr. 49/3 din 26.08.2015 (în vigoare 04.12.2015)
Monitorul Oficial al R. Moldova
nr. 324-329 art. 2295 din 04.12.2015

În temeiul art. 34, art. 50 alin. (14) lit. b), art. 59 alin. (3) din Legea nr. 171 din 11.07.2012 “Privind piața de capital” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193-197, art. 665) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind serviciile și activitățile de investiții, conform anexei.
2. În termen de 3 luni de la publicarea prezentei hotărâri, persoanele care dețin licență de societate de investiții sunt obligate să se conformeze prevederilor Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții și să-și actualizeze regulile și procedurile interne în vederea respectării cerințelor organizatorice și operaționale prevăzute de Regulament, cu informarea ulterioară a Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. Societățile de investiții, în termenul prevăzut la pct. 2, vor clasifica clienții noi și clienții existenți în dependență de încadrarea acestora în categoria de clienți obișnuiți, clienți profesioniști sau părți eligibile în conformitate cu prevederile Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții și ale Legii nr. 171 din 11.07.2012 “Privind piața de capital”, cu informarea clienților și a Comisiei Naționale a Pieței Financiare la finalizarea procedurii.

4. Se abrogă Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 48/7 din 17.12.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 20-22, art. 31).

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Iurie FILIP

Nr. 49/3.

Chișinău, 26 august 2015.

Regulamentul privind serviciile și activitățile de investiții este publicat pe site ziarului Capital Market

Biroul Național al Asigurătorilor Auto (BNAA) a interzis companiilor de asigurări să elibereze polițe Carte Verde de la 1 aprilie 2016

Biroul a mai limitat termenul maxim de valabilitate al polițelor vândute până la 31 decembrie 2016. Aceste decizii au fost aprobate pe 30 noiembrie 2015, la adunarea generală extraordinară a BNAA.

Aceste măsuri au fost întreprinse din cauza că Moldova nu a îndeplinit o serie de cerințe, aflându-se sub monitorizarea unei comisii speciale a Consiliului Birourilor Carte Verde, care poate suspenda calitatea de membru a Moldovei în sistemul Carte Verde de la 1 aprilie 2016.

În februarie anul viitor, comisia de monitorizare va stabili în ce mod Moldova a îndeplinit condițiile stabilite și va lua decizia finală privind excluderea sau menținerea țării în sistemul Carte Verde. Decizia comisiei va fi ulterior inclusă pe agenda adunării generale a membrilor sistemului Carte Verde, care va avea loc pe 1 iunie 2016.

Asigurătorii menționează că decizia BNAA de a limita termenul de valabilitate a polițelor Carte Verde este o măsură de precauție, pentru situația în care evenimentele vor evolua în defavoarea Moldovei. Aceștia mai spun că unele țări din sistemul Carte Verde se confruntă cu probleme mai grave în ceea ce ține de executarea cerințelor Consiliului Birourilor, dar nimeni nu vorbește despre excluderea lor din sistem.

Potrivit Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în ianuarie-septembrie 2015, 10 companii din 15 vindeau în Moldova polițe de asigurare Carte Verde. În 9 luni din 2015, volumul primelor de asigurare pentru Carte Verde a fost de 207,1 mil. lei, în scădere cu 1,5% față de aceeași perioadă din 2014 (210,05 mil. lei), iar volumul despăgubirilor pentru acest tip de asigurări a fost de 47,99 mil. lei sau cu 17,7% mai puțin decât în aceeași perioadă din 2014 (58,3 mil. lei).

Peste 82% din prime au fost colectate în 9 luni din 2015 de către companiile Moldasig, Donaris Vienna Insurance Group, Alliance Insurance Group (fosta Victoria Asigurări), Klassika Asigurari și Asito. Iar în jur de 72% de despăgubiri au fost plătite de companiile Asito, Moldasig și Donaris VIG.

InfoMarket

Neîncasările la bugetul de stat al Moldovei, la începutul lunii noiembrie, au fost de 1,19 mlrd. lei (5%)

Încasările la bugetul de stat, la începutul lunii noiembrie, au constituit aproape 22,702 mlrd. lei (1,135 mlrd. USD), ceea ce este cu 5% (1,19 mil. lei) mai puțin decât s-a planificat.

Potrivit agenției “INFOTAG”, cu referire la datele Ministerului Finanțelor, comparativ cu perioada similară din 2014, veniturile bugetului de stat s-au majorat cu 1,8%.

Veniturile principale, în sumă de 20,439 mlrd. lei, sunt cu 2,9% mai mici decât s-a planificat. Iar veniturile din proiectele finanțate din sursele externe s-au redus cu circa o treime – până la 1,299 mlrd. lei, dintre care 1,274 mlrd. lei au constituit granturi externe.

Cheltuielile bugetului de stat, în sumă de 23,835 mlrd. lei, cu puțin depășesc veniturile, însă acestea sunt cu 6,108 mlrd. lei (20,4%) mai mici decât s-a planificat.

Datorită acestei economii, deficitul bugetului de stat a constituit doar puțin peste 1,133 mlrd. lei și a fost acoperit exclusiv din contul resurselor externe, în mărime de 1,409 mlrd. lei, în timp ce resursele interne au înregistrat o scădere cu 276,2 mil. lei.

Datoria externă de stat, la 31 octombrie, a constituit 1,325 mlrd. USD, majorându-se de la începutul anului cu 19 mil. USD. Pentru deservirea acesteia au fost direcționate 826,2 mil. lei (41,3 mil. USD), cu 3,5% mai puțin decât s-a planificat.

Datoria internă de stat a constituit 6,4 mlrd. lei, micșorându-se cu 675,1 mil. lei. Pentru acoperirea acesteia, timp de 10 luni au fost direcționate mijloace în sumă de 581,2 mil. lei, ceea ce reprezintă 90,8% din planul stabilit.

Pe fundalul înghețării sprijinului bugetar din partea donatorilor externi, Parlamentul, la inițiativa Ministerului Finanțelor, a aprobat recent amendamente la bugetul pentru anul 2015, veniturile căruia au fost reduse cu 1,186 mlrd. lei, până la 29,152 mlrd. lei, iar cheltuielile – cu 1,59 mlrd. lei, până la 32,724 mlrd. lei. Însă, cel mai probabil, și acest buget rectificat nu va fi executat.

INFOTAG

HOTĂRÎRE cu privire la aprobarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare

Nr. 49/2 din 26.08.2015 (în vigoare 04.12.2015)
Monitorul Oficial al R. Moldova
nr. 324-329 art. 2294 din 04.12.2015

În temeiul art. 60 alin. (1) și alin. (4), art. 65 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 171 din 11.07.2012 “Privind piața de capital” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193-197, art. 665) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, conform anexei.

2. Persoanele care cad sub incidența prevederilor Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare sunt obligate să se conformeze în termen de 3 luni de la data publicării prezentei hotărâri, cu informarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Iurie FILIP

Nr. 49/2.

Chișinău, 26 august 2015.

Regulamentul privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare este publicat pe site ziarului Capital Market

Cazul ANRE, un precedent foarte periculos

Parlamentul Republicii Moldova a abrogat, la 3 decembrie, cu votul a 53 de deputați din cei 63 prezenți în sală, propriile hotărâri din anul 2013 privind desemnarea a patru directori ai Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE). Anularea unei decizii de acum doi a provocat scandal și incertitudine într-un domeniu vital.

REAȚIA DURĂ A SPEAKERULUI

Tot ceea ce înseamnă activitatea regulatorului ANRE și piața energetică, în general, trebuie să treacă printr-o revizuire completă și printr-o reformare. O declarație în acest sens a făcut președintele Parlamentului, Andrian Candu. El a afirmat că, personal, pune la îndoială atât metodologia, cât și capacitățile, nu neapărat profesionale, de organizare a lucrului în ANRE și a activității Agenției în general, legată anume de stabilirea tarifelor.

Andrian Candu, însă, a precizat că „anularea acelei numiri din 2013, în opinia mea, este un act juridic ilegal și efectele ar putea să fie foarte complicate, deoarece odată cu aceasta, se presupune că toate actele luate de ei, toate deciziile luate de acești oameni, de acești patru directori, ar trebui să fie anulate”.

„Dar cum rămâne cu salariile, premiile, plățile pentru concedii. Cum rămâne cu relațiile de muncă care le-au avut acești oameni din 2013 și până în prezent. Iată de ce m-am exprimat și în plenul Parlamentului că, personal, consider o astfel de decizie ca fiind ilegală și cu efecte juridice cu mare semn de întrebare”, a spus Candu.

Șeful Legislativului a declarat că o să se adreseze Curții Constituționale pentru a examina de urgență acest subiect pentru a evita unele efecte juridice pe care nimeni nu și le dorește.

După anularea numirii în funcție a celor patru directori ai ANRE, „normal că ei nu ar avea dreptul să revizuiască tariful la gaz”, după intrarea în vigoare a legii prin care a fost anulat amendamentul Furdui ce a dus la majorarea de 16 ori a tarifului pentru transport. „E luna decembrie și consider că deputații care au votat astăzi, este viziunea lor, este opinia lor, dar n-au estimat întru totul efectul acestui vot. Iată de ce, pentru a avea o claritate cu referire la această anulare de numire încă din anul 2013, mă voi adresa Curții Constituționale neîntârziat pentru a

da o apreciere și pentru a opri unele efecte sau un impact negativ”, a concluzionat Andrian Candu.

CEE DEZAPROBĂ DEMITEREA ȘEFILOR ANRE

Comunitatea Energetică Europeană (CEE) a apreciat decizia Parlamentului de abrogare a hotărârii din 2013 de numire în funcție a celor patru directori ai ANRE drept încălcare a independenței autorității de reglementare a energiei.

Un comunicat de presă plasat pe pagina oficială a CEE constată că hotărârea Legislativului a venit după ce a fost aprobată majorarea tarifelor.

Acțiunile Parlamentului discreditează o instituție ale cărei competențe și independență sunt de o importanță majoră pentru corectitudine, transparență și eficiență în sectorul gazelor naturale și a energiei electrice, fiind puse sub semnul întrebării chiar și angajamentele de reformă asumate de Republica Moldova, se menționează în comunicat. CEE notează că este a doua oară când este demisă conducerea autorității de reglementare din motive pur politice, după eliberarea din funcție a directorului Victor Parlicov, în iulie 2013.

HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI CONTESTATĂ LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Decizia Parlamentului de abrogare a actului de numire în funcție a conducerii ANRE a fost contestată la Curtea Constituțională. Un grup de deputații au solicitat examinarea în regim de urgență a sesizării, precum și suspendarea acțiunii hotărârii până la examinarea acesteia.

„Considerăm că /.../ Parlamentul a depășit limitele constituționale sfidând, astfel, Legea Supremă.

Autorii hotărârii au folosit un „artificiu juridic” prin așa-zisa abrogare a actelor de numire, care, în opinia noastră, este o absurditate juridică și o ilegalitate”, se spune în sesizare, potrivit unui comunicat al forului legislativ.

„Directorii ANRE sunt inamovibili, iar autoritatea abilitată cu dreptul de desemnare este obligată să respecte independența acestora, fără nici o presiune politică”, se mai spune în sesizare.

Autorii acesteia mai consideră că „decapitarea unei instituții precum ANRE, în plin sezon termoenergetic, lasă neacoperit, fără control și gestiune efectivă, un domeniu extrem de important, mai ales că, potrivit reglementărilor legislative recente, această instituție este obligată, în termen de maxim 15 zile, să revizuiască tarifele la gaz și să îndeplinească alte atribuții legale de importanță majoră”.

CC A SUSPENDAT DECIZIA LEGISLATIVULUI

Curtea Constituțională a dispus încetarea temporară a efectelor Hotărârii din 3 decembrie a Parlamentului prin care au fost demisi patru directori ai ANRE, ale căror mandate urmau să expire în 2019 și, respectiv, în 2020. Curtea a interzis efectuarea oricăror acțiuni pentru punerea în aplicare a hotărârii suspendate a Parlamentului.

Curtea Constituțională a declarat, în după-amiaza zilei de ieri, drept neconstituțională hotărârea Parlamentului privind demiterea directorilor ANRE.

Anularea unei hotărâri prin care au fost desemnați în funcție directorii unei autorități independente va rămâne, însă, un precedent periculos, care se poate oricând repeta.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

Construcția gazoductului Ungheni-Chișinău este evaluată, preliminar, la 85-100 mil. euro și urmează să înceapă în 2016

Anunțul a fost făcut în Parlament de către viceministrul Economiei, Valeriu Triboi, care a prezentat situația din complexul energetic al țării. El a menționat că în aprilie 2016 urmează să fie încheiat studiul de fezabilitate, finanțat de BERD. Ulterior, va fi elaborat proiectul tehnic și vor începe nemijlocit lucrările de construcție.

Valeriu Triboi a amintit că doar după prelungirea gazoductului Iași-Ungheni până la Chișinău, Moldova va putea folosi pe deplin posibilitatea livrării de alternativă a gazului din România. Potrivit lui, construcția gazoductului Iași-Ungheni este acum prioritate absolută, pentru că va spori securitatea energetică a țării.

Prin gazoductul Iași-Ungheni, în prezent, poate fi livrat un volum limitat de gaze naturale – aproximativ 1 mil. metri cubi pe an, în timp ce consumul total de pe malul drept al Nistrului este de 1,2-1,3 mlrd. metri cubi. Pentru majorarea volumului livrărilor de gaz românesc în Moldova, este nevoie de prelungit gazoductul Iași-Ungheni până la Chișinău, unde sunt în jur de 60 la sută din consumatori, dar și să fie construite două centrale de pompare pe teritoriul României.

În 2015, Moldova a importat din România, prin gazoductul Iași-Ungheni, în jur de 707 mii de metri cubi de gaze, iar încă 300 mii de metri cubi vor fi livrate până la sfârșitul anului

Informația a fost prezentată în Parlament de către viceministrul Economiei, Valeriu Triboi. Oficialul a menționat că, ulterior, Chișinăul va lua decizia dacă va prelungi contractul de livrare a gazului românesc cu firma OMV Petrom Gas sau va încheia un acord cu alt furnizor din România.

Contractul semnat de compania moldovenească Energocom cu OMV Petrom Gas este valabil până la sfârșitul anului și prevede cumpărarea anuală a gazului în volum de 1 mil. 059,2 mii metri cubi de gaze naturale. Inițial, costul gazului era de 1010 lei românești pentru o mie de metri cubi, dar în urma schimbărilor de pe piață, s-a redus până la 900 de lei românești (în jur de 220 USD).

InfoMarket

Proiectul de reformare a climatului investițional din Moldova, cu un buget de 3,2 mil. USD, va fi lansat în 2016

Potrivit Ministerului Economiei, viceministrul Economiei, Vitalie Iurcu a convenit cu reprezentanții Corporației Financiare Internaționale (IFC) în privința semnării unui acord în acest sens, în 2016.

Principalele obiective ale proiectului sunt: îmbunătățirea mediului de reglementare a activității de întreprinzător; consolidarea accesului pe piață, în special a antreprenorilor agricoli, prin sporirea competitivității și facilitarea exportului; creșterea nivelului de protecție a investițiilor, precum și asigurarea egalității de gen. Bani pentru realizarea proiectului vor fi oferite de Agenția Internațională Suedeză de Coopera-

re în Dezvoltare (SIDA) pe o perioadă de 2 ani (decembrie 2015 – noiembrie 2018).

În cadrul proiectului vor fi elaborate mecanisme necesare perfecționării și dezvoltării climatului investițional, îmbunătățirii cadrului legal, eliminarea barierelor administrative etc.

Principalul beneficiar al proiectului este Ministerul Economiei, alături de alte 9 instituții, printre care Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Cancelaria de Stat, Serviciul Vamal, Consiliul Concurenței, MIEPO, ANSA, Comisia parlamentară economie, buget și finanțe.

InfoMarket

Sergiu UNGUREANU: “Majorarea tarifelor pentru gaze, operată de ANRE, nu este justificată”

Pe 20 noiembrie, Parlamentul a abrogat modificările aduse la art. 4 din Legea privind gazele naturale sau așa-zisul “amendament Furdii” care a pus pe umerii consumatorilor costuri suplimentare. Anularea s-a produs mai mult ca urmare a presiunilor pe care le-a făcut presa și experții independenți. Discutăm la acest subiect cu expertul energetic în proiectele BERD, Sergiu Ungureanu.

– Dle Ungureanu, în ce constă amendamentul respectiv și în ce proporție a influențat tarifele aprobate în iulie de ANRE?

– În esență, amendamentul respectiv constă în faptul că cheltuielile de tranzitare prin RM erau puse pe seama consumatorilor. Din calcul reiese că zilnic plăteam 800 mii de lei adițional la prețul gazelor pe care le procuram. Anual, aceasta ar însemna aproximativ 300 mil. lei, sumă considerabilă pentru noi. În calcule mai exacte, suma reprezintă aproape 5% din tarif. Pe intern se consumă anual doar 1 miliard metri cubi de gaze, în schimb, este tranzitat un volum de aproape 15 ori mai mare, iar cheltuielile de infrastructură și cele legate de transportare iarăși cad pe consumatorul moldovean, ceea ce nu este corect. Trebuie să se înțeleagă că aici erau incluse și costurile salariale, costurile de uzură etc., când, de fapt, acestea sunt costurile comerciale ale întreprinderii și acești bani intrau în conturile “Moldova-Gaz”.

– De ce atunci Parlamentul a tergiversat abrogarea respectivului amendament, în condițiile în care o inițiativă în acest sens a fost prezentată deputaților încă în luna mai?

– Acest amendament ridică multe semne de întrebare pentru comunitatea energetică europeană și trebuia să ridice semne de întrebare și pentru deputați, de ce a fost admisă modificarea respectivă. Eu cred că la mijloc ar fi mai multe cauze din care s-a tergiversat acțiunea. S-ar putea să fi fost factorul politic și, în acest caz, problemele economice au rămas pe plan secundar. Ar putea fi și interesul anumitor grupuri. Amendamentul a fost valabil un an până când comunitatea de experți a atras atenția presei, iar Legislativul a abrogat amendamentul, fiind sub presiunea societății civile. Nu se știe cât ar mai fi fost în vigoare, dacă nu se pune presiune.

– Regulatorului i-au fost oferite 15 zile să opereze modificări de tarif. Cu cât ar putea devia acesta față de tariful aprobat anterior?

– Este evident că, anulând acest amendament, tariful la gazele naturale trebuie să fie revizuit. Ultima dată, tariful fusese majorat cu 9,8%, acum există temeii să fie anulat și această majorare, la fel cum există temeii și pentru micșorarea costului pentru gazele naturale. Asta deoarece avem anumite elemente de plan internațional, țara noastră nu mai cumpără gaze la același preț la care procura la începutul anului. În trimestrul III al anului, acesta ajunsese să fie de 210 dolari pentru o mie de metri cubi.

Din tariful pe care-l plătește consumatorul final, cea mai mare parte, 70%, este anume acest cost cu care

RM îl procură, fie chiar și costul mediu anulat, invocat de ANRE. Costurile adiționale care sunt adăugate, adică pierderile, gestionările sistemului și cheltuielile pentru furnizarea gazelor, constituie o parte destul de mică. Având în vedere că componenta principală din care constă tariful la gazele naturale va scădea, este de așteptat să se treacă, cel puțin, la examinarea posibilității de a reduce tariful pentru consumatorul final. Vreau să remarc că costul gazelor are un impact foarte mare și asupra altor elemente importante din economia națională. Spre exemplu, energia termică este obținută, preponderent, folosind gazele naturale. Aceeași sursă generează și o parte din energia electrică pe care o procură țara noastră. Deci, o micșorare a tarifului, ar avea un impact semnificativ asupra economiei, mai ales în condițiile crizei actuale. Astfel sărăcește populația, iar din cauza că necunoscuta tarifulor persistă, agenții economici nu mai pot să-și planifice cheltuielile pe termen lung.

– “Moldova-gaz” a cerut să fie incluse în tarif și devierile financiare și chiar a difuzat un comunicat că va acționa în judecată ANRE dacă nu va face acest lucru. Dle Ungureanu, ce înseamnă, de fapt devieri financiare și cine trebuie să le achite? Este vorba de pierderi din cauza unei infrastructuri proaste sau furturi de gaze?

– În primul rând, trebuie să înțelegem că devierile financiare, invocate de furnizorul de gaze naturale, sunt altele decât ale întreprinderilor din sectorul de energie electrică din cauza diferenței la costurile de procurare a acestora, dar și din alte cauze economice. Devierile financiare ale “Moldova-gaz” reprezintă anumite diferențe dintre veniturile care erau planificate și cele încasate de facto, cât și cheltuielile reale. Nu este greșit să spunem că este un bilanț contabil, până la urmă. Cred că trebuie să intrăm bine în esență, în ceea ce privește formarea acestor cifre. De altfel, aici sunt multe semne de întrebare. Chiar și auditul, executat de compania Ernst&Young, nu a analizat decât etapa finală a acestor cheltuieli. A fost calculată formarea tarifului pe baza acelor cheltuieli pe care le-a prezentat întreprinderea, însă nu a fost examinată etapa precedentă până la formarea acestor cheltuieli. Chiar apare ca un “black box” din care “Moldova-gaz” scoate anumite cifre.

Da, poate devierile ar trebui incluse în tariful pentru consumatorul final, însă cred că trebuie să vedem mai întâi care este sursa lor și legalitatea, mai ales că legislația nu prevede includerea unor cheltuieli. Desigur că ANRE trebuie să facă acest lucru și chiar să-și intensifice controalele la operatorii de pe piața energetică. Nu trebuie să așteptăm mereu vizite din partea experților străini să ne facă rapoarte și să ne sugereze metodologii, dacă regulatorul nostru este abilitat să facă acest lucru.

– Bine, atunci cât de justificate au fost aceste rapoarte, executate

de companii internaționale de audit la operatorii de pe piața energetică moldovenească?

– La ele s-a apelat din cauza că încrederea populației în instituțiile statului este la un nivel minim. Dar chiar și aceste rapoarte internaționale de audit ar trebui să fie realizate pe anumite baze foarte bine stabilite, cu niște calcule exacte și printr-un mecanism de apelare la respectivii auditori cât mai transparent. Nu poate compania care-și comandă un audit, tot ea să-l achite, deoarece aici intră într-un anumit conflict de interese. Mai ales că până la urmă, auditul nu a examinat mecanismul de formare a acelor cifre care au intrat în calcul. Or, într-un calcul matematic, foarte mult depinde de cifrele de intrare pe care le raportezi. Din acest considerent, cred eu, operatorii au reacționat atât de calm la recomandarea ANRE de a fi executate audite.

Companiile furnizoare de energie electrică discutau undeva prin luna martie curent, și chiar mai înainte, despre necesitatea ajustării tarifelor. De facto, în acel moment, ele deja înregistrau pierderi. Când există un astfel de risc, ANRE trebuie să se mobilizeze și să facă calculele respective. Fiindcă, dacă nu se fac ajustări de tarif la timpul potrivit, riscăm să intrăm în altă problemă – să intrăm în incapacitate de plată și să rămânem fără energie electrică sau să o avem pe ore.

– Totuși, unii experți s-au expus că tarifele trebuiau majorate doar pentru energia electrică, nu și pentru gazele naturale. Dvs. împărtășiți aceeași opinie?

– Mai curând, eu cred că fără un audit complex nu poți să ai un răspuns exact. Însă există indicatori indirecti care arată că tarifele pentru energia electrică trebuiau să fie ajustate în creștere – avem prețurile pe regiune, costul gazelor naturale etc., dar trebuie să știm, repet, care sunt costurile care au intrat în tarif și care sunt costurile legale care trebuiau să intre în tarif! De altfel, multe cifre și unele cheltuieli care sunt formate la furnizori nu sunt suficient de transparente și noi nu putem să știm din ce sunt ele formate. De aceea, ne folosim de datele indirecte.

În ceea ce privește gazele naturale, situația e un pic alta. De la începutul anului și până acum, tariful la gazele naturale din Federația Rusă a scăzut aproape cu 50%, iar această componentă este de peste 60% în tarif. Scăzând-o, respectiv, ar trebui să avem și o scădere per total a tarifulor.

Însă să nu uităm că furnizorii au invocat pierderi și din diferența de curs, deoarece în ultima perioadă au fost fluctuații valutare destul de mari, reducerea prețului de achiziție a gazelor are o influență nu atât de mare cum s-ar aștepta unii. Totuși, dacă analizăm cifrele, tariful pentru gazele naturale sau trebuia să rămână neschimbat, sau trebuia să scadă. Din calculele cu care operăm noi, majorarea tarifelor la gaze, operată de ANRE, nu este justificată.

A discutat Lilia PLATON

Investițiile în portul Giurgiu-lești, din momentul înființării, au atins cifra de 63,3 mil. USD

Potrivit datelor Ministerului Economiei, cea mai mare parte a investițiilor a fost efectuată de investitorul principal al portului Giurgiu-lești (78%), compania Danube Logistics – 49,4 mil. USD. Mari investitori mai sunt: Trans Cargo Terminal, care a construit și administrează terminalul cerealier, în care au fost investite 7,5 mil. USD; Trans BulkLogistics – 4,2 mil. USD; Arbomax – 0,9 mil. USD; lunasistem – 0,7 mil. USD, Dunav-Tir – 0,4 mil. USD etc.

Conform situației de la 1 octombrie 2015, în port erau înregistrați 54 de rezidenți ce dețin 92 de autorizații pentru diferite genuri de activitate: 34 pentru comerț angro, 23 – pentru prestarea serviciilor, 17 – pentru activități de transport, 6 – pentru construcții, 12 – pentru alte genuri de activitate.

Numărul angajaților companiilor rezidente era, la sfârșitul lunii septembrie 2015, de 407, în creștere cu 7,9% față de aceeași perioadă din anul trecut. Cei mai mulți angajați activează la companiile Danube Logistics (160), Trans Cargo Terminal (84) și Trans Bulk Logistics (52). Salariul mediu din port a fost de aproximativ 7,1 mii lei (+13,4%).

În nouă luni din 2015, fondul de salarii al rezidenților terminalului Giurgiu-lești a fost de 26,5 mil. lei sau cu 19,9% mai mult decât în aceeași perioadă din 2014. În trimestrul III din 2015, rezidenții portului Giurgiu-lești au transferat la bugetul de stat al Moldovei, sub formă de taxe și impozite, 306,2 mil. lei sau cu 54,9% mai mult decât în aceeași perioadă a anului trecut. Dintre acestea, 155,3 mil. lei reprezintă accize, 130,1 mil. lei – TVA, 2,1 mil. lei – impozitul pe venit, 8 mil. lei – taxe vamale, iar 5,8 mil. lei – contribuții de asigurări sociale. În același timp, datoriile rezidenților față de buget erau, la sfârșitul perioadei de referință, de 407 mii lei.

Volumul total al mărfurilor transbordate prin portul Giurgiu-lești în ianuarie-septembrie 2015 a fost de 626 mii tone sau de 1,2 ori mai mult față de aceeași perioadă din anul trecut

Agencia InfoMarket a reușit să afle că în nouă luni din acest an, portul Giurgiu-lești a deservit 304 nave de diferit tip. Prin terminalul cerealier au fost transbordate 244,5 mii tone de producție, iar încă 26 mii tone de cereale, inclusiv de la companii din Moldova, se aflau la sfârșitul trimestrului III la depozitele terminalului. Volumul total al serviciilor de depozitare de la terminalul cerealier a depășit, în 9 luni, suma de 44 mil. lei.

În ianuarie-septembrie, prin port au fost exportate 64,9 mii de tone de ulei vegetal, cu 18,4% mai mult față de aceeași perioadă din anul trecut. Prin terminalul petrolier au fost transbordate 177,2 mii de tone de produse petroliere (de 1,9 ori mai mult față de aceeași perioadă din 2014), dintre care 10,3 mii tone – au fost exportate, 2,4 mii tone – livrate rezidenților zonelor economice libere, iar 41,1 mii tone – comercializate pe piața internă (prin rețeaua benzinărilor Bemol Retail). La sfârșitul perioadei de referință, la depozitele terminalului erau stocate 9,2 mii tone de produse petroliere.

Prin terminalul de mărfuri au fost transbordate 128,7 mii tone de mărfuri, dintre care 60,7% (78,2 mii tone) – mărfuri de import, iar 39,3% (50,6 mii tone) – mărfuri la export. Printre acestea se numără: materiale de construcții, metale, containere, producție ambalată etc.

În decurs de nouă luni din 2015, volumul comerțului angro prin portul Giurgiu-lești a fost de 3,6 mlrd. lei sau de 1,4 ori mai mult decât în perioada similară din anul trecut. Investitorul general al portului a oferit servicii portuare în sumă de 59 mil. lei sau de 1,9 ori mai mult decât în 9 luni din 2014. De asemenea, administratorul portului a prezentat servicii de transport în sumă de 141,1 mil. lei, de arendă – în sumă de 15,8 mil. lei, de depozitare – 10,6 mil. lei, de brokeraj – 1,8 mil. lei, de leasing financiar – 1,3 mil. lei și servicii comunale în sumă de 172 mii lei.

InfoMarket

Sudzucker Moldova a procurat sfeclă din recolta anului 2015 la un preț mediu de 650 lei pentru o tonă

La sfârșitul sezonului 2015, compania mixtă moldo-germană Sudzucker Moldova a procurat sfeclă de zahăr de la fermieri la un preț mediu de 650 lei pentru o tonă.

Interviat de corespondentul agenției “INFOTAG”, speakerul bordului de conducere al Sudzucker Moldova, Alexander Koss, a relatat că “în sezonul anului 2015, deși prețurile la zahăr au fost scăzute, noi nu am recurs la diminuarea prețului de bază, înțelegând situația dificilă a partenerilor noștri agricoli din cauza secetei. Cu toate acestea, conform contractului, noi aveam dreptul să reducem prețul de achiziție până la 500 de lei pentru o tonă. Dar, de fapt, am majorat prețul cu 50 de lei comparativ cu cel de bază și am stabilit un preț de 650 lei”, a spus Alexander Koss.

În procesul de colaborare cu fermierii, Sudzucker Moldova practică o serie întreagă de plăți și bonusuri suplimentare, care încurajează cultivarea sfecele de zahăr.

“La prețul de achiziție noi achitam suplimentar pentru nivelul de îndulcire, calitatea înaltă a materiei prime și pentru irigare. Sprijin pentru producătorii de sfeclă de zahăr acordă și compania fiică – Agro-Credit. Aceasta a creditat întreprinderile agricole la rate preferențiale ale dobânzii, care, în medie, sunt cu 25% mai mici decât ratele pe sistemul bancar”, a menționat managerul companiei.

Referindu-se la recuperarea resurselor financiare investite în sfecla de zahăr în sezonul actual, managerul companiei a declarat că agricultorii au ajuns la o rentabilitate aproape de zero.

“Până în prezent am contractat 90% din suprafețele de cultivare a sfecelei din anul viitor”, a concluzionat managerul companiei.

Opt din zece credite de la BEM, Banca Socială și Unibank sunt neperformante

Cea mai mare parte a creditelor de la Banca de Economii, Unibank și Banca Socială sunt neperformante, iar recuperarea banilor din vânzarea activelor băncilor ar acoperi doar 11% din suma totală a creditelor de urgență, ceea ce înseamnă că împrumutul de urgență de 13,6 miliarde de lei va fi transformat în datorie de stat.

„Noi am trecut prin cea mai mare criză bancară. Am fost la un pas de colapsul întregii economii. Creditele neperformante de la Banca de Economii au evoluat în timp. În 2009 au fost înregistrate credite neperformante de 376 milioane de lei, la sfârșitul anului 2011 s-au documentat credite de 913 milioane de lei, în 2013 – 1,4 miliarde de lei, dar spre sfârșitul lui 2013 creditele neperformante au scăzut la 862 milioane de lei, însă în același an au avut loc două „tranzacții magice”, în martie – de 930 milioane de lei și în septembrie – de 330 milioane de lei credite neperformante”, declară guvernatorul BNM, Dorin Drăguțanu la audierile din Parlament de pe 2 decembrie.

Potrivit lui, acele tranzacții s-au adevărit false, contractele au fost reziliate cu câteva zile înainte ca să intrăm în administrare specială. Toate creditele s-au întors la bancă. Atunci managementul BEM a luat parte la o operațiune frauduloasă. La sfârșitul lui 2014, suma creditelor neperformante era de 971 milioane de lei. Noi știm că cea mai mare parte a creditelor frauduloase, fictive au fost artificial închise prin cesiuni de creanțe și s-au materializat într-o creanță a BS ce urma a fi încasată de la un off-shore, Fortuna Limited. E vorba de 14 miliarde de lei și acesta e primul indiciu când putem spune ce sume au dispărut din aceste bănci. Și această cesiune a creanțelor a fost o operațiune frauduloasă.

„În medie, s-a retras câte 1 miliard de lei din cele trei bănci după acordarea creditelor de urgență. Deși garanția de stat a fost acordată pentru 14,8 miliarde de lei, noi am dat 14,2 miliarde de lei, iar zilele trecute cele trei bănci au reușit deja să întoarcă 200 de milioane de lei, mai așteptăm încă 240 de milioane de lei în săptămânile următoare. Astfel, suma totală care trebuie rambursată este de 13,6 miliarde de lei”.

În context, Drăguțanu a precizat că anumite credite neperformante pot fi recuperate prin vânzarea creditelor, iar o altă parte din bani poate fi recuperată cu ajutorul anchetei, spunând că 1,5 miliarde de lei din active pot fi deja recuperați și acest lucru va dura în timp.

Potrivit lui, cea mai mare parte a sediilor celor trei bănci sunt închiriate. Astfel, la BEM suma totală a mijloacelor fixe este de 215 milioane de lei, la Banca Socială – 120 milioane de lei și la Unibank – 41 milioane de lei. „Noi acum vindem creditele bune către alte bănci”.

Drăguțanu își pune speranța în anchetele instituțiilor din Republica Moldova, dar și în ancheta Kroll pentru recuperarea celorlalți bani. „Din raportul Kroll toată lumea a aflat întreaga poveste în toată splen-

doarea și urâtenia ei. Al doilea raport Kroll are alte obiective și anume: să individualizeze persoanele care au controlat activitatea celor trei bănci, care au fost persoanele care au participat la fraude, cine le-a implementat și cine a beneficiat de pe urma acestora. Detalierea fluxurilor financiare internaționale, localizarea activelor în orice formă (depozite bancare, vile, iahturi) și depunerea eforturilor pentru recuperarea acestora sunt alte scopuri ale investigației. Contractul cu Kroll va dura circa doi ani. Nimeni nu poate aștepta recuperarea activelor într-un timp scurt”, a declarat Drăguțanu.

Guvernatorul a spus că dacă era modificată mai repede legea instituțiilor financiare privind acordarea garanțiilor de stat, atunci suma ar fi fost cu 6 miliarde de lei mai mică. „Noi am intervenit la cele trei bănci imediat ce a fost modificată legislația”.

La rândul său, ministrul Finanțelor, Anatol Arapu a precizat că atunci când statul a intervenit, băncile erau deja falimentare. Partenerii au recomandat de mult timp să fie închise. Suma este foarte serioasă în condițiile în care RM nu are această asistență financiară externă. „La situația din 16 octombrie 2015, soldul creditelor de urgență garantate cu garanții de stat a constituit 14 miliarde 121 de milioane de lei. Soldul dobânzilor calculate și neachitate este de 8,8 milioane de lei. Potrivit informației pe care am primit-o de la Banca Națională a Moldovei, la 20 noiembrie 2015, Banca Socială și Unibank au rambursat parțial creditele de urgență în sumă de 60 și 140 de milioane de lei și integral dobânda aferentă creditelor. La situația din 24 noiembrie, soldul creditelor de urgență restant este de 13 miliarde 921 milioane de lei”, a spus Arapu.

Ministrul Finanțelor susține că rata dobânzii pentru împrumutul acordat BNM pe care urmează să-l plătească statul depinde de capitalizarea Băncii Naționale. Am convenit pentru o dobândă de 5% pentru 2016, care va avea un cost anual de până la 680 de milioane de lei, în dependență de cât se va recupera. Guvernul trebuie să vină cu un proiect de lege prin preluarea acestei datorii la datoria de stat.

„Am ferma convingere că din punct de vedere a evitării colapsului sistemului bancar și credibilității populației, decizia a fost una corectă. Dacă statul nu intervenea, riscul putea să fie cu mult mai dramatic decât costurile pe care și le-a asumat statul”, a mai spus ministrul Finanțelor.

Arapu a precizat că autoritățile urmează să plătească cele 14 miliarde de lei Băncii Naționale începând cu anul 2016. Guvernul va elabora un proiect de lege prin care garanțiile acordate în două rânduri BNM de către Guvernele Leancă și Gaburici, pentru salvarea Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank, vor fi convertite în datorie publică. Pentru anul viitor s-a ajuns la o propunere de a fi inclusă în bugetul de stat pentru 2016.

La rândul său, șeful CNA, Viorel Chetaru, susține că recuperarea banilor dispăruți din cele trei bănci va depinde cum se vor mișca autoritățile în a soluționa procesele judiciare pentru recuperarea creditelor din țară și străinătate. Potrivit lui, o parte din banii din cele trei bănci devalizate au ajuns în 49 de jurisdicții și s-au transformat în proprietăți imobiliare și alte tipuri de active. „CNA a pornit pe cazul BEM 44 de dosare penale, dintre acestea, 20 au fost expediate în judecată. Primul dosar a fost expediat în judecată pe 28 iunie 2012, iar ultimul pe 30 iunie 2014. În total sunt investigate 54 de credite. Suma totală este de 2,7 miliarde de lei, 34 milioane de dolari și 45 milioane de euro. Încă nu a fost evaluată suma totală a creditelor. A fost pus sechestru pe 44 de imobile, echipamente agricole și alte lucruri. În instanța de judecată sunt 8 inculpați”, a spus Chetaru.

Includerea creditelor de urgență în datorie de stat este o condiție înaintată de FMI pentru semnarea unui memorandum de finanțare cu Chișinăul. Autoritățile moldovenești, însă, n-au convenit cu reprezentanții fondului asupra perioadei în care urmează a fi rambursate creditele de urgență. FMI insistă pe o perioadă cât mai scurtă de rambursare a creditelor, iar dobânda VMS să fie nu mai mică față de cea de piață. La rândul său, Ministerul Finanțelor insistă pe o perioadă cât mai lungă și un cost mic al valorilor mobiliare de stat pentru a nu crea presiune pe buget.

În prezent, rata VMS pentru 365 de zile este de 26,18%, ceea ce înseamnă că doar plata dobânzii ar fi de 300 milioane de lei pentru 13,6 miliarde de lei.

Banca de Economii, Banca Socială și Unibank au intrat în proces de lichidare pe 16 octombrie după ce BNM le-a retras licența de activitate. Cele trei bănci au fost în administrarea specială a băncii centrale de pe 28 noiembrie 2014 când le-a fost acordată prima tranșă din creditul de urgență de 14 miliarde de lei.

Victor URSU

Capitalul de nivelul I al băncilor din Moldova a fost, la sfârșitul lunii octombrie 2015, de 8 mlrd. 740,07 mil. lei, în creștere cu 1,3% față de luna precedentă

Comparativ cu octombrie anul trecut, acest indice a crescut cu 6,9%. Potrivit BNM, de capital social de nivelul I ce corespunde nivelului minim (cel puțin 200 mil. lei) dispuneau toate cele 11 bănci comerciale din Moldova.

Cea mai mare sumă a capitalului social de nivelul I dintre băncile din Moldova o avea: Moldova-Agroindbank – 2,21 mlrd. lei (cu o lună mai devreme – 2,17 mlrd.), Moldindconbank – 1,63 mlrd. lei (1,62 mlrd.), Victoriabank – 1,24 mlrd. lei (1,22 mlrd.), Mobiasbancă-Groupe Societe Generale – 999,89 mil. lei (980,39 mil.), Eximbank – Gruppo Veneto Banca – 894,01 mil. lei (894,17 mil.), iar cea mai mică – EuroCreditBank – 213,84 mil. lei (212,48 mil.), Comerțbank – 250,33 mil. lei (246,03 mil.), FinComBank – 296,7 mil. lei (292,51 mil.) și Energbank – 316,8 mil. lei (310,47 mil.).

Capitalul de nivelul I denotă capacitatea băncilor de acoperire a posibilităților pierderi în situații de urgență, șocuri interne și externe, fără să le fie afectată securitatea financiară.

Potrivit BNM, capitalul normativ total al băncilor din Moldova era, la sfârșitul lunii octombrie 2015, de 9 mlrd. 026,19 mil. lei, în creștere cu 1,5% față de luna precedentă, dar și cu 6,2% față de octombrie anul trecut.

Numărul subdiviziunilor băncilor din Moldova a crescut, timp de o lună, cu 91 de unități (+14%), până la 729 la sfârșitul lunii octombrie 2015, comparativ cu 638, cu o lună mai devreme

Față de octombrie anul trecut (1327) numărul subdiviziunilor băncilor s-a redus cu 598 (de 1,8 ori).

Potrivit Băncii Naționale, timp de un an, numărul filialelor s-a redus de la 348 la 288, iar al agențiilor – de la 979 la 441. În octombrie 2015, față de luna precedentă, numărul filialelor a rămas neschimbat, iar al agențiilor a crescut cu 91.

Potrivit BNM, la sfârșitul lunii octombrie 2015, cele mai multe filiale bancare le aveau: Moldova-Agroindbank – 66, Moldindconbank – 63, Mobiasbancă-Groupe Societe Generale – 52. Lider la capitalul agenții a fost Moldova-Agroindbank, cu 114 unități. În TOP-3 au mai intrat Moldindconbank și Victoriabank cu 91 și, respectiv, 74 de agenții.

Numărul angajaților băncilor a crescut, timp de o lună, cu 282 (4%), până la 7385 de angajați la sfârșitul lunii octombrie 2015

În același timp, față de octombrie anul trecut, numărul lor s-a redus cu 2868 sau cu aproximativ 28%. Acestea sunt statisticile Băncii Naționale.

La sfârșitul lunii octombrie 2014, în sistemul bancar al Moldovei erau angajați 10253 de oameni, iar la sfârșitul lunii septembrie 2015 – 7103. La sfârșitul lunii octombrie, cel mai mare număr de angajați îl avea: Moldova-Agroindbank – 1647 de persoane (cu o lună mai devreme – 1451, în octombrie 2014 – 1434), Moldindconbank – 1258 (cu o lună mai devreme – 1231, în octombrie 2014 – 1133), Victoriabank – 1245 (cu o lună mai devreme – 1224, în octombrie 2014 – 1197). Cei mai puțini angajați avea: BCR Chișinău – 90 de persoane (cu o lună mai devreme – 88, în octombrie 2014 – 90), Comerțbank – 139 (cu o lună mai devreme – 138, în octombrie 2014 – 152), EuroCreditBank – 285 (cu o lună mai devreme – 277, în octombrie 2014 – 274).

Rezervele valutare ale Băncii Naționale s-au redus cu 6,1 mil. USD (-0,3%), în ultima săptămână de raportare, și au însumat 1 mlrd. 741,6 mil. USD, la 27 noiembrie

Potrivit datelor BNM, activele sale oficiale de rezervă erau, la data de 27 noiembrie, de 1 mlrd. 747,7 mil. USD.

De la începutul anului, rezervele valutare ale BNM s-au redus cu 415 mil. USD (-19,2%). În ianuarie, acestea au scăzut, față de luna precedentă, cu 198,6 mil. USD, în februarie – cu 158,9 mil. USD, în martie – cu 46,8 mil. USD, în aprilie – au crescut cu 8,31 mil. USD, în mai – s-au redus cu 13,71 mil. USD, în iunie – au crescut cu 40,94 mil. USD, în iulie – s-au redus cu 38,42 mil. USD, în august – au crescut cu 56,62 mil. USD, în septembrie – au scăzut cu 36,62 mil. USD, iar în octombrie – s-au redus cu încă 1,48 mil. USD.

La sfârșitul anului 2014, rezervele valutare ale BNM au fost de 2 mlrd 156,6 mil. USD, în scădere cu 664 mil. USD (-23,5%), față de 2013. Cel mai mare nivel al rezervelor valutare a fost înregistrat pe 14 decembrie 2013 – 2 mlrd. 827,2 mil. USD.

InfoMarket

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF
pentru perioada 30.11.2015-04.12.2015

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„INVAINVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14INVT1004	1	1	4 000	4000,00	20,00
2	„SPICUL” S.A., CANIA	MD14SPIL1005	10	1	1 441	21701,46	4,98
3	„TUTUN-CTC” S.A., CHIȘINĂU	MD14TCTC1007	20	1	150	9675,00	0,00
4	„AGROINDMAȘ” S.A., CHIȘINĂU	MD14AIND1007	20	3	61 387	141902,85	54,78
5	„ICAM” S.A., CHIȘINĂU	MD14CIMA1009	5	5	4912	66901,44	0,15
6	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	1985	643346	656212,92	2,40
Total				1996	715236	900393,67	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„GEMENI” S.A., CHIȘINĂU	MD14GEMN1004	2	1	8	16,00	0,00
2	„BĂLȚMETREUT” S.A., BĂLȚI	MD14BELR1006	10	1	41	410,00	0,04
3	„CEREALE VULCĂNEȘTI” S.A., CHIȘINĂU	MD14CEVU1008	8	1	10	80,00	0,00
4	„ASITO-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14ASNV1003	1	2	944	944,00	0,00
5	„ICAM” S.A., CHIȘINĂU	MD14CIMA1009	5	1	417	2085,00	0,01
6	„ESTATE GROUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14ESRO1004	4	1	91	364,00	0,00
7	„BUCURIA” S.A., CHIȘINĂU	MD14BUCU1002	10	1	41	410,00	0,00
8	„DAAC HERMES GRUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	3	2224	2224,00	0,00
9	„MOLDELECTROMONTAJ” S.A., CHIȘINĂU	MD14MOEL1006	100	3	68	6800,00	0,12
10	„PIELART” S.A., CHIȘINĂU	MD14PIEL1001	40	1	104	4160,00	0,00
11	„VINIA TRAIAN” S.A., CAHUL	MD14VITR1000	50	1	7	350,00	0,01
12	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	2	976	976,00	0,00
Total				18	4931	18819	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini de gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„UNIC-SEM” S.A., CHIȘINĂU	MD14UNEM1006	10	1	51	510,00	0,03
2	„UNIC” S.A., CHIȘINĂU	MD14UNIC1004	115	1	28	3220,00	0,04
3	„TRANSPORT-SERVICE” S.A., VULCĂNEȘTI	MD14TRSE1009	40	2	581	23240,00	16,16
4	„EFES VITANTA” S.A., CHIȘINĂU	MD14VEST1003	25	1	150	3750,00	0,00
5	„ALFA-NISTRU” S.A., SOROCA	MD14ALNI1007	10	1	4511	45110,00	3,53
Total				6	5321	75830	

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare conform prevederilor art.II alin.(3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„CORPORAȚIA DE FINANȚARE RURALĂ” S.A., CHIȘINĂU	MD14RARU1001	75	1	2	400,00	0,00
Total				1	2	400,00	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt rude sau afini de gradul III ori mai mare sau între persoanele care nu sunt rude

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„MAGNOLIA-SERVCOM” S.A., CHIȘINĂU	MD14MAGN1008	10	1	1560	99138,00	0,56
Total				1	1560	99138,00	

Tipul tranzacției: Răscumpărarea acțiunilor obținute contra bonuri patrimoniale

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„INTROSCOP” S.A., CHIȘINĂU	MD14TROS1007	10	1	390	43839,90	0,03
Total				1	390	43839,90	

Tipul tranzacției: Distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajului bunurilor între soți în formă de valori mobiliare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	„CEREALE VULCĂNEȘTI” S.A., CHIȘINĂU	MD14CEVU1008	8	1	11	88,00	0,00
Total				1	11	88,00	

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 9.12.2015

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	3000,00	37328,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1010,00	95,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1000,00	266,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1050,00	651,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1100,00	655,00
MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	0,00	0,40	60012,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	150,00	137854,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	60,01	3675,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	95,00	43,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	100,00	128,00
MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	1,00	51,00	0,00

Stimați acționari ai
„REPARAȚII AUTO” S.A.,

În temeiul deciziei Consiliului din 07.12.2015, organul executiv al societății anunță acționarii despre convocarea adunării generale extraordinare pentru data de 28 decembrie 2015, la ora 11.00 pe adresa r-l Orhei, s. Peresecina, str.M. Eminescu 15, cu

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea reorganizării prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unor active și pasive ale S.A. „REPARAȚII AUTO” la două societăți cu răspundere limitată existente.
- Aprobarea documentelor aferente reorganizării:
  - rezultatelor evaluării patrimoniului,
  - proiectul dezmembrării,
  - bilanțul intermediar, bilanțului de repartitie,
  - actul de transmitere a patrimoniului ce se separă.
- Aprobarea reducerii capitalului social al S.A. „REPARAȚII AUTO”.
- Aprobarea modificărilor la Statutul S.A. „REPARAȚII AUTO”.

Data la care trebuie să fie întocmită lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală, este – 08 decembrie 2015.

Cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale extraordinare a acționarilor, acționarii se pot familiariza pe adresa: r-l Orhei, s. Peresecina, str.M. Eminescu 15, în perioada 14 decembrie 2015 – 24 decembrie 2015.

Rezultatul votului se va aduce la cunoștința acționarilor prin publicarea informației în ziarul „Capital Market”.

Înregistrarea acționarilor va avea loc între orele 10.00-10.55.

Pentru a participa la adunare acționarii trebuie să posede buletinul de identitate, reprezentanții acționarilor – buletinul de identitate și procura legalizată conform legislația în vigoare.

Informații suplimentare la tel.: 023547530

SA «Electrotehnica»

На продажу единым пакетом выставляются простые именные с правом голоса акции SA «Electrotehnica» (юридический адрес 3121, мун. Бэлць, ул. Штефан чел Маре 160, ф/к 1003602009140) в количестве 541.101 штук (государственный регистрационный номер MD14ETEN1007), что составляет 89,36% от общего количества голосующих акций SA «Electrotehnica», по цене 24 лея 63 бани PM за акцию.

Контактные телефоны: 069123806

„INVAINVEST” SA

Organul executiv unipersonal al „INVAINVEST” SA, în temeiul art. 53 alin. (3) și art. 69 alin. (3) din Legea nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, convoacă Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor „INVAINVEST” SA pe data de 18 decembrie 2015 la sediul Companiei din mun. Chișinău, bd. Moscovei, 21, of. 715 MD-2068, etajul VII.

ORDINEA DE ZI:

- Cu privire la aprobarea unor tranzacții de proporții.

Adunarea se va ține cu prezența acționarilor. Înregistrarea participanților la Adunarea – între 13.30-14.45. Începutul Adunării – ora 15.00.

Data întocmirii Listei acționarilor care au dreptul să participe la Adunarea Generală va fi întocmită conform situației la data de 03.12.2015.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele pentru Ordinea de zi a Adunării Generale începând cu data de 09 decembrie 2015 (în zilele de lucru) între orele 9.00-13.00 și 14.00-17.00 la sediul Societății din mun. Chișinău, bd. Moscovei, nr. 21, of. 715, MD-2068.

Pentru participarea la Adunarea Generală, acționarii vor avea asupra sa buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor – și procura care atestă împuternicirile, autentificată în modul stabilit de legislație.

**ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR
„BS-LEASING GRUP” S.A.**

Vă aducem la cunoștință că la 4 decembrie 2015 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor „BS-LEASING GRUP” S.A., care s-a desfășurat cu prezența acționarilor, cvorumul fiind de 60,81%.

**CONFORM ORDINII DE ZI AU FOST
ADOPTATE URMĂTOARELE DECIZII:**

- S-a aprobat majorarea capitalului social al companie prin intermediul emisiunii a VI-a de acțiuni cu suma de 4 000 000 lei.
- S-a aprobat hotărârea privind emisiunea suplimentară închisă a VI-a de acțiuni a 40 000 acțiuni ordinare nominative, de clasa I, cu valoarea nominală de 100 lei fiecare în valoare totală de 4 000 000 MDL, forma valorilor mobiliare: dematerializată, înscriere în contul personal, clasa valorilor mobiliare: clasa I, achitarea acțiunilor va fi efectuată cu mijloace bănești transferate de către subscriitorii la contul curent în lei moldovenești deschis la BC „VICTORIABANK” S.A., fil. 26, cota valorilor mobiliare, la neplatarea cărora emisiunea va fi considerată ca neefectuată: 50%, metoda de plasare a valorilor mobiliare: închisă, termenii inițiale și finale ale plasamentului valorilor mobiliare din emisiunea respectivă: 07.12.2015 – 30.12.2015, scopurile concrete de utilizare a mijloacelor, mobilizate în procesul emisiunii: sursele acumulate în urma emisiunii se îndreaptă la majorarea resurselor companiei necesare pentru dezvoltarea și desfășurarea activității ei de bază în domeniul leasing-ului financiar, organizarea procesului de plasare: de sine stătător, alte clauze esențiale ale emisiunii:
  - Societatea va încheia emisiunea înainte de termen în cazul plasării totale a valorilor mobiliare;
  - Acționarilor li se acordă dreptul de preemțiune la emisiune în număr proporțional numărului de acțiuni care le aparțin la momentul adoptării hotărârii privind emisiunea valorilor mobiliare;
  - restul acțiunilor emisiunii date, care au rămas nesubscrise vor fi anulate.

Subscrierea de către acționari la pachetul de acțiuni ce le revine proporțional cotei pe care o dețin din emisiunea nouă de acțiuni se va efectua prin semnarea Contractului de subscriere la acțiuni la Emitent.

Consiliului Societății
Relații la tel. – 603931

SA „FEE-NORD”

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru prestarea serviciilor de pază

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 10.12.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strii 17 “A”.

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 11.12.2015 ora 10.00

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugăm să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul secției Echipament și Transport Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

**Уважаемые акционеры
АО „Vulcanеști Petrol”**

Доводим до Вашего сведения, что 27 ноября 2015 г. состоялось внеочередное общее собрание акционеров общества с кворумом 86,6% от общего количества акций имеющих право голоса на день проведения.

**СОБРАНИЕ ПРИНЯЛО
СЛЕДУЮЩЕЕ РЕШЕНИЕ:**

- Утвердить введение АО „Vulcanеști Petrol” в состав Зоны свободного предпринимательства Производственный парк «Валканеш».

SA „Floarea Soarelui”

La 26.11.2015 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor SA „Floarea Soarelui” pe adresa or. Bălți str. 31 August, 6. Cvorumul înregistrat la adunare: 55,539% din numărul total 720200 al acțiunilor cu drept de vot.

Pe chestiunea 1) a ordinii de zi a adunării prin voturile acționarilor, care nu sunt interesați în încheierea tranzacțiilor cu conflict de interese, unanim au fost aprobate următoarele hotărâri (persoana interesată în încheierea tranzacțiilor – acționarul Compania Amableus Limited cu cota acțiunilor deținute – 51,184% din numărul total de 720200 de acțiuni cu drept de vot ale societății):

- De a da acordul Societății pentru ipotecarea tuturor bunurilor imobile, prezente și viitoare, aflate în proprietatea Societății, situate în municipiul Bălți, str. 31 August nr. 6, Republica Moldova, în scopul asigurării executării oricărui și tuturor obligațiilor persoanelor juridice afiliate Societății, rezidente ale Republicii Moldova și/sau nerezidente („Împrumutați OCM”), în scopul rambursării împrumutului acordat de către Oaktree Capital Management L. P. – companie cu renume mondial specializată în sfera administrării investițiilor, cu sediul în Statele Unite ale Americii, Los Angeles, South Grand Ave. 333,28thFloor, CA 90071, („OCM”) și/sau persoanele afiliate acestuia și/sau alți creditori atrași de către OCM, pentru suma de 100 000 000 (una sută milioane) dolari SUA, care urmează a fi recepționată în scopul finanțării achiziționării (directe sau indirecte) de către o societate de tip holding afiliată Societății a unui grup de companii care operează pe piața agroindustrială de producere și comerț a României, a refinanțării datoriilor curente ale Împrumutaților OCM și ale grupului de companii care urmează a fi achiziționat, precum și în scopul acoperirii cheltuielilor aferente („Împrumut OCM”), și documentele juridice conexe, în termenii și la condițiile oferite de OCM.
- De a da acordul Societății pentru gajarea tuturor bunurilor mobile prezente și viitoare, aflate în proprietatea Societății, inclusiv bunurile aflate în municipiul Bălți, str. 31 August nr. 6, Republica Moldova, în scopul asigurării executării oricărui și tuturor obligațiilor Împrumutaților OCM privind rambursarea Împrumutului OCM precum și a documentelor juridice conexe, în termenii și la condițiile oferite de OCM („Gaj OCM”).
- De a da acordul Societății pentru acordarea fidejusiunii și compensării prejudiciilor în scopul asigurării executării oricărui și tuturor obligațiilor Împrumutaților OCM privind rambursarea Împrumutului OCM precum și a documentelor juridice conexe, în termenii și la condițiile oferite de OCM („Fidejusiunea OCM”).
- De a da acordul Societății pentru ipotecarea tuturor bunurilor imobile, prezente și viitoare, aflate în proprietatea Societății, situate în municipiul Bălți, str. 31 August nr. 6, Republica Moldova, în scopul asigurării executării oricărui și tuturor obligațiilor persoanelor juridice afiliate Societății, rezidente ale Republicii Moldova și/sau nerezidente („Împrumutați BTG”), în scopul rambursării împrumutului acordat de către Banco BTG Pactual S.A. – bancă comercială cu sediul în KY1-1107, Cayman Islands, Grand Cayman („BTG”) și/sau ale persoanelor afiliate acestuia și/sau ale altor creditori atrași de către BTG, pentru suma de 80 000 000 (optzeci milioane) dolari SUA care urmează a fi recepționată în scopul finanțării achiziționării (directe sau indirecte) de către o societate de tip holding afiliată Societății a unui grup de companii care operează pe piața agroindustrială de producere și comerț a României, a refinanțării datoriilor curente ale Împrumutaților BTG și ale grupului de companii care urmează a fi achiziționat, precum și în scopul acoperirii cheltuielilor aferente („Împrumut BTG”), și documentele juridice conexe, în termenii și la condițiile oferite de BTG („Ipoteca BTG”).
- De a da acordul Societății pentru gajarea bunurilor mobile prezente și viitoare, aflate în proprietatea Societății, inclusiv bunurile aflate în municipiul Bălți, str. 31 August nr. 6, Republica Moldova, în scopul asigurării executării oricărui și tuturor obligațiilor Împrumutaților BTG privind rambursarea Împrumutului BTG precum și a documentelor juridice conexe, în termenii și la condițiile oferite de BTG („Gaj BTG”).

Pe chestiunea 2) a ordinii de zi unanim a fost aprobată hotărârea: – De a împuternici Administratorul Societății «Floarea Soarelui» S.A Directorul General d-na Stela Ostrovețchi pentru negocierea și semnarea în numele Societății a tuturor și oricărui acte juridice în privința Ipotecii OCM, Gajului OCM, Fidejusiunii OCM, Ipotecii BTG, Gajului BTG, Fidejusiunii BTG, precum și pentru semnarea oricărui contracte, acte documente și instrumente conexe, necesare în scopul executării deciziilor aprobate de către Societate în cadrul prezentei adunări generale extraordinare ale acționarilor.

Relații la tel. (231) 52649

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

**“IMSP Institutul
de Medicină Urgentă”**

anunță inițierea procedurii de achiziție a serviciilor financiare pentru perioada 2016-2017.

Condițiile pentru participare la concurs sunt plasate pe pagina Web a Instituției: www.urgenta.md sau la nr. de telefon 0(22)250-808, 0(22)250-870”.

SA „Integral”

(cod fiscal 1003604003304, sediul: or. Briceni, str. Karpîșin, 14),

dezvăluie informația în privința evenimentelor care afectează activitatea economico-financiară a societății. La data de 28 noiembrie 2015, adunarea generală extraordinară a acționarilor

A ADOPTAT URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

A fost schimbată adresa juridică: de la raionul Edineț, or. Briceni, str. Carpîșin, 14, pe bd. Dacia, 10, mun. Chișinău, MD-2043. Art. 1 alin. 3 din statut a fost expus în următoarea redacție: sediul Societății: 2043, Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Dacia, 10.

S-a hotărât încheierea tranzacțiilor de proporții prin vânzarea bunurilor imobile care se găsesc pe str. Karpîșin, 14, or. Briceni: Teren cu nr. cadastral 1401103.074, construcțiile cu nr. cadastrale 1401103.074.01,1401103.074.02,1401103.074.03,1401103.074.04,1401103.074.05,1401103.074.06,1401103.074.07,1401103.074.08. Prețul total de vânzare pentru toate bunurile imobile indicate mai sus să nu fie mai mic de 1 000 000 lei.

Directorul SA „Integral” a fost împuternicit să încheie contractul de vânzare-cumpărare a imobilelor, precum și să caute un makler, iar după aprobarea de către consiliul a clauzelor esențiale, să încheie cu acest makler un contract de intermediere în scopul vânzării bunurilor imobiliare menționate, cu stabilirea remunerației până la 10% din prețul contractual al imobilelor.

**Spre atenția acționarilor
„TRACOM” SA**

Pe data de 03 decembrie 2015 s-a desfășurat Adunarea Generală extraordinară a acționarilor „TRACOM” SA prin corespondență. Din buletinele de vot valabile supuse votării prin corespondență, de către acționarii „TRACOM” SA în număr total de 2 425 811 acțiuni,

**S-A VOTAT UNANIM
URMĂTOARELE DECIZII:**

- Cu privire la alegerea Președintelui și Secretarului Adunării:
  - A alege:
    - Președintele Adunării generale extraordinare a acționarilor, Vitalie Vrabie, directorul general „TRACOM” SA;
    - Secretarul Adunării generale extraordinare a acționarilor, Mariana Demcenco, Secretarul Consiliului Societății.
  - Cu privire la alegerea Comisiei de numărare a voturilor:
    - A constitui Comisia de numărare a voturilor din 5 persoane în următoarea componență:
      - Mariana Lazăr – președintele Comisiei
      - Olga Curteanu – membru Comisiei
      - Alla Valac – membru Comisiei
      - Iana Crasnoșan – membru Comisiei
      - Maria Clima – membru Comisiei
- Cu privire la aprobarea chestiunilor din ordinea de zi:
  - Încheierea tranzacției de proporții privind obținerea unui Credit de Asistență, în conformitate cu prevederile Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Polone, semnat la Varșovia 14 mai 2014 și ratificat prin Legea nr. 134 din 11.07.2014.
  - Punerea în gaj a unei părți din Construcția lit. Ș-10, nr. cadastral 01.00518.184.10, pentru obținerea creditului de asistență.
  - Împuternicirea directorului general „TRACOM” SA cu dreptul de semnare a Contractelor de credit și gaj.
  - Introducerea modificărilor în Statutul Societății.
  - Împuternicirea membrilor Comisiei de cenzori cu dreptul de autentificare a semnăturilor Președintelui și Secretarului din procesul-verbal al Adunării generale extraordinare a acționarilor „TRACOM” SA prin corespondență.
- Cu privire la deciziile luate pe marginea ordinea de zi:
  - A încheia tranzacția de proporții privind obținerea unui Credit de Asistență în sumă de 2,5 mil. EUR, în conformitate cu prevederile Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Polone, pentru renovarea Construcției lit. Ș-10, nr. cadastral 01.00518.184.10.
  - A pune în gaj o parte din Construcția lit. Ș-10, nr. cadastral 01.00518.184.10 cu suprafața de 23 701,7 m. p. și valoarea estimativă de 73 791 049 lei, pentru obținerea creditului de asistență
  - A împuternici directorul general „TRACOM” SA pentru semnarea Contractelor de credit și gaj
  - A introduce modificări în p. 2.1. din Statutul Societății: “A exclude sintagma “Uzina de tractoare” din denumirea completă a Societății”
  - A împuternici membrii Comisiei de cenzori pentru autentificarea semnăturilor Președintelui și Secretarului din procesul-verbal al Adunării generale extraordinare a acționarilor „TRACOM” SA prin corespondență.

**Rectificare la anunțul
S.A. “VOLAN”**

publicat în nr. 44 (614) din 11.11.2015, pag. 9

SE VA CITI CORECT:

Lista acționarilor cu drept de vot este întocmită la data 28.10.2015.

Telefon de contact: (0246) 24575

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

2

Дело НАРЭ –
опасный прецедент

3

8 из 10 кредитов в ВЕМ,
Banca Socială и Unibank
невозвратные

5

В Молдове началась кампания Update Moldova, направленная на улучшение бизнес-среды

Главная цель кампании Update Moldova, которая проводится при финансовой поддержке Программы Агентства США по международному развитию регулирования предпринимательской, инвестиционной и торговой среды (USAID BRITE) – поиск решений для сокращения расходов и рисков ведения бизнеса в Молдове.

В частности, Update Moldova выделяет шесть реформ, которые были выявлены в частном секторе в качестве приоритетных для улучшения бизнес-климата страны. Кампания сосредоточится на нескольких ключевых темах: лишние расходы в рамках нынешней системы; необходимость обеспечения прозрачности и предсказуемости в принятии государственных решений; баланс между государством и ответственностью частного сектора; соответствие стандартам ЕС; внедрение электронных систем с целью сокращения затрат и возможностей для коррупции.

«Многие из стандартных систем и практик молдавского правительства являются плохими и устаревшими. Коммуникационная кампания Update Moldova призвана показать, как отсутствие реформ приводит к ежедневной потере времени и денег, по сравнению с проверенными международными практиками. Необходимые решения уже найдены и разработаны, и их принятие

правительством практически немедленно положительно повлияет на частный сектор», – отметил директор Программы USAID BRITE Келли Сейболд (Kelly Seibold).

Кампания Update Moldova направлена как на частный сектор, так и на государственные заинтересованные стороны, и будет поощрять их партнерство. Планируется, что проект завершится в мае

2016 г. Экономические агенты, представители госучреждений и гражданского общества могут внести свой вклад в процесс реформ, приняв участие в публичных дебатах и презентациях, в дискуссиях на форумах в социальных сетях. Информация о реформах и этапах их реализации, а также о проекте доступна на сайте www.updatemoldova.md.

InfoMarket

Курс валют
на 9.12.2015

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	19.9802
EUR	1	21.1720
UAH	1	0.8334
RON	1	4.7481
RUB	1	0.3001

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер по отбору аудиторской компании для проведения аудита издания. Заявки принимаются до 15 декабря 2015 г.

Контактный

телефон:

022 22 77 58

**Вниманию профучастников
финансового рынка
и заинтересованных лиц!**

На сайте газеты Capital Market появилась новая опция для упрощения поиска информации, опубликованной эмитентами (годовые отчеты, объявления). В категории «Объявления» (верхнее меню сайта) появился дополнительный фильтр. Посетитель, введя наименование интересующей организации, получает список номеров газеты, где была опубликована информация данного эмитента. Открыв ссылку, найдете номер страницы и тип публикации (годовой отчет, объявление).

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Pressinform-Curier (022) 237187

Агентство “Ediții Periodice” (022) 233740

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 15 декабря 2015 г.

Контактный

телефон:

022 22 77 58

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 3 декабря 2015 года, был принят ряд решений.

Административный совет НКФР принял решение изменить технические параметры Государственной автоматизированной информационной системы RCA Data, чтобы запретить выдачу в режиме онлайн страховых полисов «Зеленая карта», чей срок действия начинается с 01.04.2016 или другой более поздней даты, и ограничить выдачу в режиме онлайн страховых полисов «Зеленая карта», чей срок действия превышает дату 31.12.2016, обратив на это внимание страховых компаний, которые владеют лицензией на право осуществления деятельности в сфере внешнего обязательного страхования автогражданской ответственности.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию страховой компании KLASSIKA ASIGURĂRI SA серии CNPF №000795, выданную 2 августа 2010 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование) путем замены приложения к лицензии с исключением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: ул. М. Витязул, 1В, село Кожушна Страшенского района.

Изучив представленные материалы, Административный совет НКФР принял решение утвердить проспект добровольного предложения на получение контроля, объявленного оферентом Василе Тутунару, предметом которого является приобретение 14 759 простых именных акций акционерного общества MONTAJCOM SA по цене

5,00 леев/акция, сроком действия 30 дней с момента объявления.

В результате мониторинга исполнения Постановления НКФР «О непредставлении некоторыми ссудо-сберегательными ассоциациями специализированных отчетов», установлено несоблюдение ассоциациями AEI POIANA-CREDIT и AEI MĂGDĂCEȘTI требований постановления путем непредставления специализированных отчетов за II и III кварталы 2015 отчетного года. Таким образом, Административный совет НКФР принял решение повторно предписать управляющим указанных ассоциаций представить Национальной комиссии по финансовому рынку в течение 15 рабочих дней с момента вступления в силу данного решения, предупредив управляющих AEI POIANA-CREDIT и AEI MĂGDĂCEȘTI о возможности отзыва лицензий на право деятельности в случае несоблюдения требований постановления. Кроме того, были приостановлены банковские операции на текущих и депозитных счетах AEI POIANA-CREDIT и AEI MĂGDĂCEȘTI до выполнения ими требований действующего законодательства, за исключением операций пополнения указанных счетов и отчисления в национальный публичный бюджет, о чем необходимо сообщить Главной государственной налоговой инспекции и коммерческим банкам.

Кроме того, Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию ссудо-сберегательной ассоциации MIHAILENI серии CNPF №000165, выданную 09 апреля 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере ссудо-сберегательных ассоциаций, путем замены приложения к лицензии с включением филиала «Рышкань» по юридическому адресу: улица 31 Августа, 16, город Рышканы.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ об утверждении Положения об инвестиционных услугах и деятельности

№49/3 от 26.08.2015 (в силу 04.12.2015)

Мониторул Официал ал Р. Молдова

№324-329 ст. 2295 от 04.12.2015

***

На основании ст. 34, ст. 50 ч. (14) п. b), ст. 59 ч. (3) Закона №171 от 11.07.2012 «О рынке капитала» (Официальный монитор Республики Молдова, 2012, №193-197, ст. 665) и ст. 25 ч. (2) Закона №192-XIV от 12.11.1998 «О Национальной комиссии по финансовому рынку» (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007, №117-126 BIS) Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение об инвестиционных услугах и деятельности, согласно приложению.

2. В течение трех месяцев с даты опубликования настоящего постановления лица, обладающие лицензией на осуществление деятельности инвестиционного общества, обязаны привести свою деятельность в соответствие с требованиями Положения об инвестиционных услугах и деятельности и актуализировать свои внутренние правила и процедуры для соблюдения организационных и операционных требований, предусмотренных По-

ложением, с последующим информированием Национальной комиссии по финансовому рынку.

3. В срок, предусмотренный в пункте 2, инвестиционные общества должны классифицировать новых и существующих клиентов, в зависимости от их соответствия, в категорию розничных клиентов, профессиональных клиентов или правомочных сторон согласно требованиям Положения об инвестиционных услугах и деятельности и Закона №171 от 11.07.2012 «О рынке капитала», с информированием клиентов и Национальной комиссии по финансовому рынку по окончании процедуры.

4. Признать утратившим силу Положение о брокерской и дилерской деятельности на рынке ценных бумаг, утвержденное Постановлением Национальной комиссии по ценным бумагам №48/7 от 17.12.2002 (Официальный монитор Республики Молдова, 2003, №20-22, ст. 31).

5. Настоящее постановление вступает в силу со дня опубликования.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Юрие ФИЛИП

Положение об инвестиционных услугах и деятельности опубликовано на сайте газеты Capital Market

ПОСТАНОВЛЕНИЕ об утверждении Положения о регулируемых рынках и многосторонних торговых системах

№49/2 от 26.08.2015 (в силу 04.12.2015)

Мониторул Официал ал Р. Молдова

№324-329 ст. 2294 от 04.12.2015

***

На основании ст. 60 ч. (1) и (4), ст. 65 ч. (2) Закона №171 от 11.07.2012 «О рынке капитала» (Официальный монитор Республики Молдова, 2012, №193-197, ст. 665) и ст. 25 ч. (2) Закона №192-XIV от 12.11.1998 «О Национальной комиссии по финансовому рынку» (повторно опубликован в Официальном мониторе Республики Молдова, 2007, №117-126 BIS), Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о регулируемых рынках и многосторонних торговых системах, согласно приложению.

2. Лица, подпадающие под требования Положения о регулируемых рынках и многосторонних торговых системах, обязаны обеспечить соответствие данным требованиям в течение трех месяцев с даты опубликования настоящего постановления с информированием Национальной комиссии по финансовому рынку.

3. Настоящее постановление вступает в силу со дня опубликования.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Юрие ФИЛИП

Положение о регулируемых рынках и многосторонних торговых системах опубликовано на сайте газеты Capital Market

Национальное бюро страховщиков автотранспортных средств (BNAА) запретило страховым компаниям выдавать полисы «Зеленая карта» с 1 апреля 2016 г.

При этом бюро ограничило максимальный срок действия выдаваемых «Зеленых карт» – до 31 декабря 2016 г. Соответствующие решения были приняты 30 ноября 2015 г. в ходе внеочередного собрания членов BNAА. Эти меры предприняты в связи с тем, что Молдова из-за невыполнения ряда требований находится под наблюдением мониторинговой комиссии Совета бюро «Зеленая карта», решением которой срок членства страны в системе может быть приостановлен с 1 апреля 2016 г.

В то же время в феврале будущего года мониторинговая комиссия определит, насколько Молдова выполнила поставленные условия, а также примет окончательное решение об исключении или о сохранении страны в системе «Зеленая карта». Решение мониторинговой комиссии впоследствии будет внесено в повестку дня общего собрания членов «Зеленой карты», которое состоится 1 июня 2016 г.

Страховщики отмечают, что принятые меры BNAА по ограничению сроков продажи и сроков действия полисов «Зеленая карта» для молдавских страховых компаний является предупредительной мерой на случай, если события будут разворачиваться не в пользу Молдовы. В то же время участники рынка отмечают, что у ряда стран-членов системы «Зеленая карта» существуют более серьезные проблемы с исполнением требований Совета бюро, однако вопрос об их исключении из системы даже не поднимается.

По данным Национальной комиссии по финансовому рынку, в январе-сентябре 2015 г. выпуском полисов «Зеленая карта» в Молдове занимались 10 из 15 действующих страховых компаний Молдовы. За 9 месяцев 2015 г. объем премий по страхованию «Зеленая карта» составил 207,1 млн леев, сократившись на 1,5%, по сравнению с тем же периодом 2014 г. (210,05 млн леев), а объем возмещений по этому виду страхования составил 47,99 млн леев, что на 17,7% меньше, чем за тот же период 2014 г. (58,3 млн леев). Более 82% премий по страхованию «Зеленая карта» за 9 месяцев 2015 г. собрали компании Moldasig, Donaris Vienna Insurance Group, Alliance Insurance Group (бывшая Victoria Asigurări), Klassika Asigurari и Asito. А около 72% возмещений выплатили компании Asito, Moldasig и Donaris VIG.

InfoMarket

Госбюджет Молдовы недополучил к началу ноября 1,19 млрд леев (5%)

Поступления в государственный бюджет к началу ноября составили почти 22,702 млрд леев (\$1,135 млрд), что на 5% (1,19 млн леев) меньше намеченного.

Как сообщает агентство «ИНФОТАГ» со ссылкой на данные министерства финансов, по сравнению с аналогичным периодом 2014 г., доходы госбюджета выросли на 1,8%.

Основные доходы составляют 20,439 млрд леев, что на 2,9% меньше запланированного уровня. А доходы от проектов, финансируемых из внешних источников, сократились почти на треть – до 1,299 млрд леев, из которых 1,274 млрд леев составили внешние гранты.

Расходы госбюджета не намного превышают доходы, составив 23,835 млрд леев. Но они на 6,108 млрд (20,4%) меньше намеченного.

За счет такой экономии дефицит госбюджета составил лишь немногим более 1,133 млрд леев и покрывался исключительно за счет внешних ресурсов – 1,409 млрд леев, в то время как внутренние «ушли» в минус – 276,2 млн леев.

Государственный внешний долг на 31 октября составил \$1,325 млрд, увеличившись с начала года на \$19 млн. На его обслуживание было направлено 826,2 млн леев (\$41,3 млн) – на 3,5% меньше намеченного.

Внутренний государственный долг составил 6,4 млрд леев, уменьшившись на 675,1 млн леев. На его покрытие за 10 месяцев направлено 581,2 млн леев или 90,8% запланированного.

В условиях замораживания поддержки бюджета со стороны внешних доноров, парламент по инициативе Минфина недавно принял поправки в госбюджет 2015 г., доходы которого уменьшены на 1,186 млрд леев – до 29,152 млрд леев, а расходы – на 1,59 млрд – до 32,724 млрд леев. Но, судя по всему, и этот скорректированный бюджет выполнен не будет.

ИНФОТАГ

Дело НАРЭ – опасный прецедент

Депутаты отменили принятое в 2013 году решение парламента о назначении на должность директоров Национального агентства по регулированию в энергетике (НАРЭ), что привело к их отставке.

С предложением отменить решение парламента выступили депутаты-социалисты, подчеркнув, что на тот момент был допущен ряд нарушений. Эту идею поддержали и депутаты-коммунисты. По словам председателя парламента Андриана Канду, деятельность НАРЭ поставлена под сомнение в связи с установлением тарифов. «Все, что означает НАРЭ, должно пройти полный пересмотр, и я обращаюсь в Конституционный суд, чтобы избежать тех юридических последствий, которые могли бы возникнуть в результате отмены этого решения», – сказал спикер.

Решение отправить в отставку руководство НАРЭ создало путаницу в обществе и может вызвать хаос в сфере энергетики. Об этом написал в своём блоге председатель парламента Андриан Канду. Он призвал коллег сосредоточиться на разрешении политического и экономического кризиса в стране.

Как убежден Андриан Канду, 50 депутатов, которые проголосовали за отставку директора НАРЭ, не учли, что в этом госучреждении не может быть руководителя, временно исполняющего обязанности. Спикер назвал принятое решение поспешным и необдуманным. Особенно в холодный период года. Ведь НАРЭ – единственное госведомство, которое может пересматривать тарифы.

Андриан Канду отметил, что согласен с мнением о необходимости реформировать НАРЭ, а тарифы пересмотреть. Однако этот процесс необходимо хорошо обдумать, подчеркнул глава парламента. Он, в частности, напомнил, что в условиях отмены так называемой «поправки Фурдую» невозможен пересмотр тарифа на природный газ.

Поэтому депутаты Андриан Канду, Сергей Сырбу и Штефан Крянгэ направили запрос в КС, утверждая, что решение о признании утратившим силу нормативный акт о назначении руководства НАРЭ нарушает Закон об энергетике. Авторы обращения просят рассмотреть его в срочном порядке.

«Считаем, что приняв Постановление парламента №224 от 3 декабря 2015 года, законодательный орган нарушил Конституцию. Так называемым признанием документа утратившим силу

авторы постановления использовали «юридическую лазейку», которая, по нашему мнению, абсурдна и незаконна», – говорится в запросе.

В запросе уточняется, что в момент голосования по данному постановлению парламента не была рассмотрена законность отзыва руководства НАРЭ с должностей. «Мы считаем, что руководители НАРЭ несменяемы, а орган, уполномоченный производить кадровые перестановки с такого рода должностями, должен соблюдать их независимость и не оказывать политического давления, иначе теряется смысл и значимость мандата. Должность директора Административного совета НАРЭ не политическая, а официальная государственная, представляющая особые общественные интересы», – говорится в запросе.

В запросе, направленном Конституционному суду, также говорится, что, приняв соответствующее решение, парламента напрямую и косвенно пренебрег положениями Конституции. «Лишение НАРЭ руководства в разгар отопительного сезона оставляет бесконтрольным и неуправляемым крайне важный сектор, особенно учитывая, что согласно недавно принятым положениям, это учреждение обязано в течение 15 дней рассмотреть тарифы на газ и выполнять другие свои законные, крайне важные функции. Оставшись на неопределенный срок без руководства, деятельность учреждения может принести убытки и отрицательные последствия для экономики страны, учитывая и тот факт, что никто не вправе временно исполнять обязанности директора НАРЭ», – говорится в обращении.

Конституционный суд (КС) временно приостановил действие решения парламента от 3 декабря, которым в отставку были отправлены четыре директора Национального агентства по регулированию в энергетике (НАРЭ). Срок мандатов руководителей учреждения истекает в 2019 и соответственно 2020 г.

Европейское энергетическое сообщество назвало решение парла-

мента политическим давлением, направленным против независимости учреждения. По мнению организации, действия парламента дискредитируют НАРЭ, полномочия и независимость которого крайне важны для обеспечения развития и прозрачности энергетического сектора страны, поставив тем самым под сомнение даже обязательства, принятые Молдовой в процессе реформирования.

«Это уже второй раз, когда кишиневский парламента отправляет в отставку менеджеров регулятора из чисто политических соображений, после увольнения Виктора Парликова в июле 2013 г. Действия парламента дискредитируют учреждение, чья компетенция и независимость имеют огромное значение для эффективности и прозрачности энергетического сектора страны. Молдова обязана реформировать энергетический сектор и соблюдать ключевые принципы Договора Энергетического сообщества», – указывается в информационном сообщении структуры.

Согласно действующему законодательству, исполнение обязанностей директора Административного совета прекращается в случае его отставки или увольнения. Директор может быть уволен парламентом в случае: утраты гражданства Республики Молдова; невозможности исполнения своих обязанностей по состоянию здоровья; избрания на другую должность; осуждения за умышленное совершение преступления и/или осуждения к лишению свободы вступившим в законную силу решением судебной инстанции; наступления окончательности констатирующего акта, которым установлено издание/принятие им административного акта или совершение сделки с нарушением законоположений о конфликте интересов и нахождения в положении несовместимости, что установлено ставшим окончательным констатирующим актом.

Конституционный суд признал вчера неконституционным решение парламента отправить в отставку директоров НАРЭ.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpr.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС «Victoriabank» S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

Строительство газопровода Унгены – Кишинев оценивается предварительно в 85-100 млн евро и, как ожидается, начнется в 2016 г.

Об этом заявил замминистра экономики Валерий Трибой, докладывая депутатам о ситуации в энергокомплексе страны. Он отметил, что, как планируется, в апреле 2016 г. будет завершена разработка технико-экономического обоснования строительства газопровода, которое финансирует ЕБРР.

После утверждения ТЭО будет разработан технический проект и начаты непосредственно строительные работы. Валерий Трибой напомнил, что только после продления газопровода Яссы – Унгены до Кишинева Молдова сможет в полном объеме использовать возможности альтернативных поставок газа из Румынии. По его словам, строительство газопровода Унгены – Кишинев является сейчас абсолютным приоритетом, поскольку будет способствовать повышению энергобезопасности страны.

Ранее сообщалось, что по газопроводу Яссы – Унгены пока можно прокачивать очень небольшой объем газа – примерно 1 млн куб. м в год при общем объеме потребления на правом берегу Днестра около 1,2-1,3 млрд куб. м. Для увеличения объемов поставок румынского газа в Молдову необходимо продлить газопровод Яссы – Унгены до Кишинева, где находится около 60% потребителей, а также построить 2 компрессорные станции на территории Румынии.

Молдова импортировала из Румынии через газопровод Яссы – Унгены в 2015 г. около 707 тыс. куб. м газа, а еще 300 тыс. куб. м поступит в страну до конца года

Об этом заявил замминистра экономики Валерий Трибой, отвечая на вопросы депутатов относительно функциональности этого газопровода в рамках парламентских слушаний по ситуации в энергокомплексе страны.

Он отметил, что впоследствии молдавская сторона примет решение продлить контракт на поставки газа с румынской компанией OMV Petrom Gas, или заключить его с другим поставщиком Румынии. Контракт, подписанный молдавской госкомпанией Energosom с OMV Petrom Gas, действителен до конца 2015 г. и предусматривает годовую закупку природного газа в объеме 1 млн 059,2 тыс. куб. м природного газа. Первоначально стоимость газа составила 1010 румынских леев за 1 тыс. куб. м, а в результате изменений на рынке газа стоимость снизилась до 900 румынских леев (около \$220).

InfoMarket

Проект по реформированию инвестиционного климата в Молдове с бюджетом в \$3,2 млн будет запущен в 2016 г.

Как сообщают в Минэкономики, в ходе встречи на прошлой неделе замминистра экономики Виталий Юрку и представители Международной финансовой корпорации (IFC) договорились о подписании соответствующего Соглашения о сотрудничестве в 2016 г.

Целями проекта являются: улучшение управления предпринимательской деятельностью; упрощение доступа к рынку сбыта (в особенности для сельхозпроизводителей) путем повышения конкурентоспособности продукции; повышение защиты инвестиций;

обеспечение принципа равенства и др. Средства на реализацию проекта выделяет Международное шведское агентство по сотрудничеству и развитию (SIDA). Проект рассчитан на 2 года (декабрь 2015 г. – ноябрь 2018 г.).

Отмечается, что в рамках проекта будут разработаны механизмы для совершенствования и развития инвестиционного климата, улучшения правовой базы, устранения административных барьеров и др. Бенефициарами проекта станут: Минэкономики, Минсельхоз, Минфин, Госканцелярия, Таможенная служба и др.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Юрие ФИЛИП,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:
ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)
Расчетный счет: 22249111050,
c/f 1003600114204,

BC «Victoriabank», S.A., fil.11, Chișinău,
VIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket». Статьи, помеченные знаком ■, публикуются на правах рекламы. Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «Edit Tipar» SRL

Серджиу УНГУРЯНУ: «Повышение тарифов на газ, утвержденное НАРЭ, неоправданно»

Парламент отменил 20 ноября поправки, внесенные в ст. 4. Закона о природном газе или так называемую «поправку Фурдую», которая переложила на плечи потребителей дополнительные расходы. Это произошло в результате давления прессы и независимых экспертов. Этот вопрос мы обсудили с экспертом по энергетическим проектам ЕБРР Серджиу Унгуриану.

— Г-н Унгуриану, в чем заключается эта поправка и как она повлияла на тарифы, утвержденные НАРЭ в июле?

— По сути, эта поправка заключалась в том, что расходы на транзитную транспортировку через РМ переложили на плечи потребителей. Согласно подсчетам, ежедневно мы платим 800 тысяч леев за газ сверх цены, по которой мы его покупаем. Ежегодно эта сумма составляет около 300 млн леев, для нас это много. А если точнее, это 5% от тарифа. Внутри страны мы потребляем в год всего 1 миллиард кубометров газа, зато через нашу территорию транзитом проходит примерно в 15 раз больше, хотя затраты на инфраструктуру и на транспортировку снова ложатся на молдавского потребителя, а это неправильно. Надо понимать, что сюда включены и расходы на зарплату, амортизацию и так далее, хотя на самом деле это коммерческие расходы и эти деньги поступают на счета компании Moldovagaz.

— Почему тогда парламент принял с отменой этой поправки, ведь эта инициатива была представлена депутатам еще в мае?

— Эта поправка поднимает ряд вопросов для европейского энергетического сообщества и должна была поставить вопросы и перед депутатами, почему была допущена такая поправка. Я думаю, что есть ряд причин, почему затянулась отмена. Здесь может быть и политический фактор на первом плане, а экономика отошла на второй. Здесь могут быть интересы некоторых групп. Поправка действовала год, пока экспертное сообщество не обратило внимание прессы на это и парламент не отменил поправку под давлением гражданского общества. Без этого давления неизвестно, сколько еще она бы действовала.

— Регулятору было дано 15 дней, чтобы внести изменения в тариф. Насколько можно было изменить его по сравнению с предыдущим?

— Очевидно, что отмена поправки означает и пересмотр тарифа. Последний раз тариф подняли на 9,8%, сейчас есть все основания отменить это, так же как и есть основания для снижения стоимости природного газа. Есть некоторые элементы международного плана, ведь наша страна не покупает газ по той же цене, что и в начале года. В III квартале она составила 210 долларов за тысячу кубометров.

Из тарифа, который платят конечные потребители, самая высокая доля в 70% составляет именно эти расходы на приобретение Молдавской газа. Дополнительные расходы, то есть убытки, управление системой и расходы на поставку газа, составляют в целом меньшую часть тарифа. Учитывая, что основной компонент тарифа на при-

родный газ снизится, естественно ожидать, что будет рассмотрена по крайней мере возможность снижения тарифа для конечных пользователей. Хочу отметить, что цена на газ имеет большое значение и для некоторых важных отраслей национальной экономики. Например, теплоэнергия получается в основном при использовании природного газа. Отсюда же добывается и часть электроэнергии, которую приобретает наша страна. То есть снижение тарифа имело бы огромное значение для экономики, особенно на фоне нынешнего кризиса. Но население беднеет, а скачки тарифов заставляют экономических агентов отказаться от долгосрочного тарифа.

— Moldovagaz потребовала включить в тариф и финансовые убытки, даже пригрозила подать в суд на НАРЭ, если это не будет выполнено. Г-н Унгуриану, что на самом деле означают эти финансовые убытки и кто их должен оплачивать? Идет ли речь об убытках из-за плохой инфраструктуры или краже газа?

— Во-первых, надо понять, что финансовые убытки, о которых говорит поставщик природного газа, отличаются от убытков предприятий сектора электроэнергетики, так как есть разница в цене приобретения и по другим экономическим причинам. Они представляют у Moldovagaz некоторые расхождения между запланированными доходами и доходами, полученными на самом деле, и реальными расходами. В конце концов, есть бухгалтерский баланс. Думаю, что надо лучше вникнуть в суть процесса появления этих цифр. Кстати, здесь тоже появляются вопросы. В ходе аудита, проведенного компанией Ernst&Young, был проанализирован только финальный этап этих расходов. Было рассчитано формирование тарифа на основе тех расходов, которые представило предприятие, но не был изучен предыдущий этап до формирования этих расходов. Как будто есть некий «черный ящик», откуда Moldovagaz выуживает определенные цифры.

Да, вероятно, убытки можно включить в тариф для конечных потребителей, но думаю, что надо сначала установить, почему они происходят, их законность, ведь законодательство не предусматривает включение некоторых расходов. Конечно, НАРЭ должно провести такую работу и даже усилить проверки операторов энергетического рынка. Не надо постоянно ждать визитов иностранных экспертов, чтобы они нам делали отчеты и предлагали методологии, ведь наш регулятор наделен соответствующими полномочиями.

— Хорошо, тогда насколько верны эти отчеты международных аудиторских компаний о деятельности операторов молдавского энергетического рынка?

— К ним обращаются потому, что

доверие населения к государственным органам упало ниже некуда. Но и эти международные аудиторские отчеты должны проводиться на определенной и очень точной базе, с точными расчетами, должен быть прозрачный механизм обращения к соответствующим аудиторам. Не может компания, заказывающая аудит, его же и оплачивать, ведь здесь возникает конфликт интересов. Тем более что в итоге аудит не изучил механизм формирования этих показателей, вошедших в тариф. С математической точки зрения, очень много зависит от изначально представленных показателей. Поэтому, я думаю, что операторы спокойно отреагировали на рекомендацию НАРЭ провести аудиторские проверки.

Компании, поставщики электроэнергии, где-то в марте этого года и даже еще раньше обсуждали необходимость повышения тарифов. Фактически, тогда они уже несли убытки. Когда есть такой риск, НАРЭ должно мобилизоваться и провести соответствующие расчеты. Потому что, если вовремя не изменить тарифы, это грозит возникновением новой проблемы — неплатежеспособности, то есть мы останемся вообще без электроэнергии или будем получать ее по часу.

— Все же, некоторые эксперты считают, что тарифы надо повысить только на электроэнергию, а не на природный газ. Вы разделяете это мнение?

— Скорее, я полагаю, что без комплексного аудита точного ответа не может быть. Но есть косвенные показатели, которые говорят, что тарифы на свет должны повышаться — есть цены по региону, стоимость природного газа и так далее, но надо понимать, опять же, какие расходы были включены в тариф и какие законные расходы должны быть включены в него. Кстати, многие показатели и статьи расходов поставщиков недостаточно прозрачны, и мы не знаем, откуда они получены. Поэтому используются косвенные данные.

Что касается природного газа, здесь ситуация немного иная. С начала года тариф на природный газ, покупаемый у Российской Федерации, снизился примерно на 50%, а это более 60% нынешнего тарифа для конечных потребителей. Такое снижение, очевидно, должно привести к снижению и тарифа в целом.

Но не будем забывать, что поставщики заявляют об убытках и колебаниях валютного курса за последний период. Были отмечены резкие колебания курса, поэтому снижение цены на приобретение газа несильно повлияло, как этого ожидали некоторые. Если проанализировать цифры, тариф на природный газ или должен остаться неизменным, или должен быть снижен. Судя по тем данным, которыми мы располагаем, повышение тарифа на газ, введенное НАРЭ, неоправданно.

Лилия ПЛАТОН

Инвестиции в Джурджулештский порт с момента его основания составляют \$63,3 млн, из которых \$0,6 млн — за 9 месяцев 2015 г.

Как сообщили агентству InfoMarket в министерстве экономики, большую часть инвестиций в Джурджулештский порт (78%) осуществил генеральный инвестор компания Danube Logistics — \$49,4 млн.

Крупными инвесторами также являются: компания Trans Cargo Terminal, которая построила и эксплуатирует зерновой терминал, инвестировав \$7,5 млн; Trans BulkLogistics — \$4,2 млн; Arbotomax — \$0,9 млн; Iunasisistem — \$0,7 млн, Dunav-Tir — \$0,4 млн и др. Всего по данным на 1 октября 2015 г. в порту зарегистрировано 54 резидента, которые владели 92 авторизациями на различные виды деятельности: 34 — на оптовую торговлю, 23 — на предоставление услуг, 17 — на транспортную деятельность, 6 — на строительную, 12 — на другие виды деятельности. Численность персонала компаний-резидентов Джурджулештского порта достигла на конец сентября 2015 г. 407 человек, увеличившись на 7,9% по сравнению с тем же периодом прошлого года.

Больше всего сотрудников работает в компаниях Danube Logistics (160), Trans Cargo Terminal (84) и Trans Bulk Logistics (52). Средняя зарплата в порту составила около 7,1 тыс. леев (+13,4%). За 9 месяцев 2015 г. зарплатный фонд резидентов Джурджулештского терминала составил 26,5 млн леев, что на 19,9% больше, по сравнению с тем же периодом 2014 г. За III квартал 2015 г. резиденты Джурджулештского порта перечислили в госбюджет Молдовы в виде налогов и пошлин 306,2 млн леев, что на 54,9% больше, чем за тот же период прошлого года. Из них 155,3 млн леев составили акцизные сборы, 130,1 млн леев — НДС, 2,1 млн леев — подоходный налог, 8 млн леев — сборы за прохождение таможенных процедур, 5,8 млн леев — перечисления в фонд соцстрахования. В то же время задолженности резидентов перед бюджетом на конец отчетного периода составили 407 тыс. леев.

Объем грузов, прошедших через Джурджулештский порт, в январе-сентябре 2015 г. составил 626 тыс. т, что в 1,2 раза больше, чем за тот же период предыдущего года

Как стало известно агентству InfoMarket, за 9 месяцев текущего года порт обслужил 304 корабля различного типа. Через зерновой терминал перевалено 244,5 тыс. т продукции, еще 26 тыс. т зерновых, произведенных в том числе и молдавскими компаниями, на конец III квартала находились на складах зернового терминала.

Общий объем складских услуг, предоставленных на зерновом терминале, за 9 месяцев превысил 44 млн леев. В январе-сентябре через порт экспортировано 64,9 тыс. тонн растительного масла, что на 18,4% больше, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Через нефтеналивной терминал Джурджулештского порта перевалено 177,2 тыс. тонн нефтепродуктов (в 1,9 раза больше, по сравнению с тем же периодом 2014 г.), из них 10,3 тыс. т экспортировано, 2,4 тыс. т поставлено резидентам свободных зон, а 41,1 тыс. т реализовано на внутреннем рынке (через сеть A3C Bemol Retail). На конец отчетного периода на складах терминала хранилось еще 9,2 тыс. т нефтепродуктов. Через общий товарный терминал перевалено 128,7 тыс. т грузов, 60,7% из них (78,2 тыс. т) составили импортированные товары, 39,3% (50,6 тыс. т) — экспортируемые. В их числе: стройматериалы, металлы, контейнеры, упакованная продукция и др.

В целом за 9 месяцев 2015 г. объем оптовой торговли через Джурджулештский порт составил 3,6 млрд леев, что в 1,4 раза больше, чем за аналогичный период прошлого года. Сообщается, что генеральный инвестор порта оказал портовые услуги в сумме 59 млн леев, что в 1,9 раза больше, чем за 9 месяцев 2014 г. Кроме того, администратор порта предоставил транспортные услуги на 141,1 млн леев, услуги аренды — на 15,8 млн леев, складские услуги — на 10,6 млн леев, брокерские услуги — на 1,8 млн леев, услуги финансового лизинга — на 1,3 млн леев, а также коммунальные услуги — на 172 тыс. леев.

InfoMarket

Sudzucker Moldova закупило свеклу этого года по средней цене в 650 леев за тонну

В завершившемся сезоне 2015 г. совместное молдавско-германское предприятие (СП) Sudzucker Moldova закупило сахарную свеклу у аграриев по средней цене в 650 леев за тонну.

В беседе с корреспондентом агентства «ИНФОТАГ» спикер правления СП Sudzucker Moldova Александр Косс рассказал, что «в сезоне 2015 г., несмотря на низкие цены на сахар, мы не прибегли к снижению базисной цены, понимая тяжелое положение, в котором находятся наши агропартнеры из-за засухи. Хотя в соответствии с контрактами мы имели право снизить базисную цену закупки до 500 леев за тонну. Но фактически мы подняли цену на 50 леев, по сравнению с базисной, и установили ее на уровне 650 леев».

Во взаимодействиях с фермерами СП Sudzucker Moldova практикует целую серию доплат и надбавок, которые стимулируют выращивание сахарной свеклы.

«К базовой цене закупки мы еще доплачиваем за сахаристость, высокое качество сырья и за полив. Поддержку свекловодческим хозяйствам оказывает и дочерний минибанк — Agro-Credit. Он кредитовал фермерские хозяйства по льготным процентным ставкам, которые в среднем на 25% ниже ставок по банковской системе», — отметил менеджер компании.

Касаясь окупаемости свеклы в нынешнем сезоне, руководитель предприятия сказал, что рентабельность у фермеров близка к нулю.

«В настоящее время мы уже законтрактовали 90% площадей под свеклу урожая будущего года», — сказал в заключение менеджер предприятия.

ИНФОТАГ

8 из 10 кредитов в ВЕМ, Banca Socială и Unibank невозвратные

Большая часть кредитов в Banca de Economii, Unibank и Banca Socială невозвратные, и деньги, полученные от продажи активов банков, покроют всего 11% общей суммы срочных кредитов в размере 13,6 миллиарда леев, которые будут преобразованы в государственный долг.

«Национальный банк Молдовы регулярно информировал государство о финансовом состоянии Banca de Economii с 2011 г.», — заявил на парламентских слушаниях президент НБМ Дорин Дрэгуцану, который подал 21 сентября 2015 г. заявление об отставке.

Президент НБМ признал, что деньги из ВЕМ воровались всегда, и что сейчас, когда у банка отозвана лицензия, этому положен конец, за что пришлось заплатить «дорогую цену». Эта цена вылилась в 14,2 млрд леев, которые НБМ, имея гарантию государства, выдал трем банкам для исполнения обязательств перед вкладчиками, государством, банками и юридическими лицами.

Дрэгуцану сообщил, что решение вопроса о трех банках в январе 2014 года позволяло потратить намного меньше ресурсов, примерно 6 млрд леев, а не 14,2 млрд леев, с помощью которых в 2015 году удалось избежать коллапса банковской системы Молдовы.

Глава НБМ попытался объяснить депутатам, что регулятор смог управлять этими банками только после введения в них внешнего управления, имея за плечами гарантию государства для выполнения обязательств этих банков.

Отвечая на вопрос, как НБМ распорядился 14,2 млрд леев, Дрэгуцану сказал, что более 5 млрд леев ушли на выдачу депозитов физических лиц.

«Еще 5,2 млрд леев были выданы юридическим лицам, которые располагали средствами в этих банках, 2,6 млрд леев — другим банкам, 119 млн леев — НБМ», — отметил Дрэгуцану, сообщив, что из гарантии государства банк потратил 14,261 млрд леев.

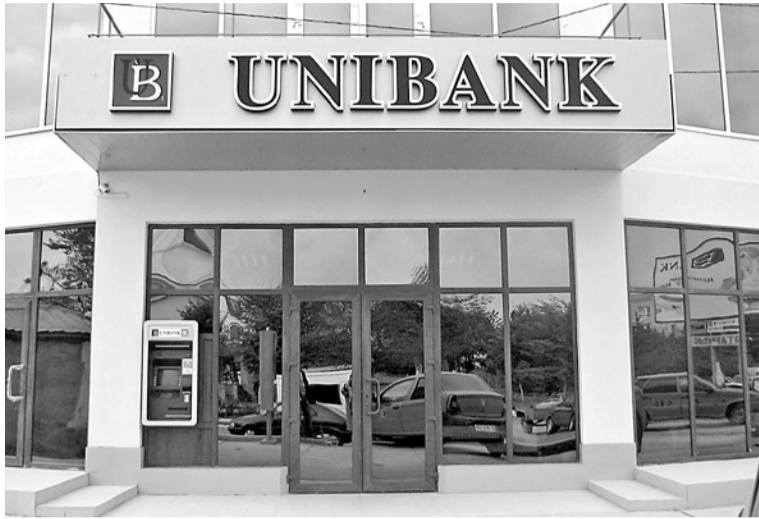
Он обратил внимание депутатов на то, что часть денег уже возвращается, к примеру, 200 млн леев возвращено, на этой неделе ожидается еще 100 млн леев, на будущей неделе — 140 млн леев.

«Деньги поступают от продажи «здоровых» кредитов другим банкам, а также от погашения заемщиками кредитов. Но 80% портфеля приходится на проблемные кредиты, которые вряд ли будут возвращены, учитывая то, что дебиторы жульничают, придумывая все что угодно, лишь бы не возвращать деньги», — заметил Дрэгуцану.

Он проинформировал парламент, что от продажи недвижимости ВЕМ не удастся выручить много денег, поскольку большинство структурных подразделений банка размещались в арендованных помещениях.

«Мы рассчитываем, что часть денег будет возвращена в результате второго этапа расследования компании Kroll, договор с которой подписан на два года», — отметил Дрэгуцану, сообщив, что агентство представит данные о том, кто организовал схемы вывода денег, кто их исполнял, а главное, кто являлся конечным получателем выгоды.

Дрэгуцану несколько раз пытался объяснить депутатам, что НБМ ставил в известность собственни-

ка ВЕМ — государство о том, что его руководители в банке воруют. «НБМ не должен ходить по улицам и кричать о нарушениях в ВЕМ. В прокуратуру и НЦБК должен обращаться собственник», — сказал Дрэгуцану.

В ходе дискуссии отмечалось, что МВФ и ВБ неоднократно указывали правительству на риски, связанные с ситуацией в ВЕМ, а с середины 2014 года уже «прямо говорили о необходимости закрытия банка». В марте 2014 года в отчете МВФ указывалось на рост внутреннего долга государства на 10%, что непосредственно увязывалось с предстоящими интервенциями в капитал ВЕМ.

Дрэгуцану гарантировал депутатам, что больше из бюджета государства на решение проблем ликвидируемых банков не будет потрачено ни леев, поскольку в этом уже нет необходимости. Теоретически из 14,2 млрд леев, предоставленных трем банкам, реально может быть возвращено 1,9 млрд леев, а остальное придется погашать.

На прямой вопрос, кто украл \$1 млрд, президент НБМ дал лаконичный ответ: «На это ответит суд».

Дрэгуцану отметил, что лично выступает против существования банков с государственным капиталом.

«Я рад, что проблема разрешилась», — сказал он. Таким образом, по его мнению, государство больше не будет принимать непосредственное участие в руководстве банковской системы страны.

Третий отчет на парламентских слушаниях по «краже века» представил министр финансов Анатолий Арапу. Касаясь 14 млрд леев, министр финансов заявил, что «эти 14 млрд леев являются долгом государства, и по нему придется платить проценты». «Ставка будет на уровне среднегодовой инфляции. В переговорах с МВФ мы ведем речь о ставке в 5%, что будет равняться 650-680 млн леев в 2016 г. Если уровень инфляции будет меньше, то и выплаты процентов будут снижаться».

Он обосновал, почему НБМ предоставлял трем банкам ресурсы под 0,1%, а государство должно будет платить 5%. Министр сказал, что когда НБМ предоставлял трем банкам ресурсы, было уже ясно, что они не в состоянии их вернуть, поэтому ставка была чисто символической.

Рассказывая о действиях Минфина по выявлению причин крупных банковских махинаций, Арапу избежал какой-либо конкретики.

По словам Арапу, Минфин в целях прояснения ситуации с «кражей века» создал спецкомиссию, в которую вошли, главным образом, представители МВД, Нацбанка, Службы информации и безопасности и Налоговой службы. За год спецкомиссия провела 27 встреч,

сообщил Арапу, но о том, какие решения приняла комиссия и что она обнаружила, министр говорил очень расплывчато.

Что касается вопроса, сколько запросов, начиная с 2009 года, сотрудники Минфина, которые не могли не знать о махинациях, направили в правоохранительные органы, Арапу ответил, что «такого расследования Минфин не проводил», отметив, что знает ровно столько, сколько и депутаты.

О последствиях банковского скандала Арапу сказал, что их два: отсутствие внешней финансовой помощи и политическая нестабильность.

Директор Национального центра по борьбе с коррупцией Виорел Кетрару отказался назвать того, кто стоял во главе преступной группы по краже денег из банков, Кетрару сказал, что пока идет расследование, он не может об этом говорить. При этом руководитель НЦБК заявил, что «эти люди известны следствию».

В ходе дискуссии Кетрару высказал собственное мнение, согласно которому большая часть украденных из банков денег вернулись в Молдову в виде инвестиций. В качестве примера он назвал кишиневской аэропорт, который государство отдало в концессию сроком на 49 лет. «У меня есть предчувствие того, что это деньги из ВЕМ», — заметил Кетрару, сообщив, что деньги из Молдовы уходили в 49 стран, с которыми сейчас ведутся переговоры в рамках расследования.

Генеральный прокурор Корнелиу Гуриун сообщил, что по делу о краже денег из Banca de Economii возбуждено 44 уголовных дела. После его выступления, учитывая критику со стороны журналистов и интерес к этому делу, депутаты решили продолжить заседание в открытом режиме.

По словам прокурора, по этим делам восемь человек имеют статус обвиняемых, а всего было заслушано 386 человек, которые дали показания относительно кражи денег. Он отметил, что банк выдал сомнительные кредиты на сумму в 13,5 млрд леев. В то же время прокурор отказался называть имена виновных в краже денег, подчеркнув, что «это может навредить следствию».

На сегодняшний день ставка ГЦБ на 365 дней составляет 26,18%, что означает выплату процентов в размере 300 миллионов леев по 13,6 миллиарда леев.

Ликвидация Banca de Economii, Banca Socială и Unibank началась 16 октября, когда НБМ отозвал лицензии на право деятельности. Три банка находились под специальным управлением центрального банка с 28 ноября 2014 года, когда был выдан первый транш срочного кредита в 14 миллиардов леев.

Виктор УРСУ

Капитал I уровня банков Молдовы на конец октября 2015 г. составил 8 млрд 740,07 млн леев, увеличившись на 1,3% в сравнении с предыдущим месяцем

В то же время, в сравнении с октябрём прошлого года, показатель вырос на 6,9%. По данным Нацбанка, на конец октября 2015 г. капиталом I уровня, соответствующим необходимому минимуму (не менее 200 млн леев), располагали все 11 действующих коммерческих банков Молдовы.

Наибольшая сумма капитала I уровня среди молдавских банков на конец октября была у Moldova-Agroindbank — 2,21 млрд леев (месяцем ранее — 2,17 млрд), Moldindconbank — 1,63 млрд леев (1,62 млрд), Victoriabank — 1,24 млрд леев (1,22 млрд), Mobiasbanca — Groupe Societe Generale — 999,89 млн леев (980,39 млн), Eximbank — Gruppo Veneto Banca — 894,01 млн леев (894,17 млн), а наименьшая — у EuroCreditBank — 213,84 млн леев (212,48 млн), Comertbank — 250,33 млн леев (246,03 млн), FinComBank — 296,7 млн леев (292,51 млн) и Energbank — 316,8 млн леев (310,47 млн).

Капитал I уровня отражает способность банков покрывать возможные потери в чрезвычайных ситуациях, при непредвиденных внешних или внутренних финансовых потрясениях, без ущерба для финансовой безопасности. По данным НБМ, совокупный нормативный капитал банков Молдовы на конец октября 2015 г. составил 9 млрд 026,19 млн леев, увеличившись на 1,5%, в сравнении с предыдущим месяцем, а также на 6,2%, в сравнении с октябрём прошлого года.

Число подразделений банков Молдовы за последний месяц увеличилось на 91 единицу (+14%), составив 729 на конец октября 2015 г. против 638 месяцем ранее

В сравнении с октябрём прошлого года (1327), общее количество подразделений банков уменьшилось на 598 единиц (в 1,8 раза). По данным Нацбанка, при этом за год число банковских филиалов сократилось с 348 до 288 единиц, а количество агентств уменьшилось с 979 до 441 единицы.

В октябре этого года, в сравнении с предыдущим месяцем, число филиалов осталось неизменным, а число агентств увеличилось на 91 единицу. По данным НБМ, на конец октября этого года наибольшее число банковских филиалов было у Moldova-Agroindbank — 66, Moldindconbank — 63, Mobiasbanca Groupe Societe Generale — 52.

Лидером по числу агентств был Moldova-Agroindbank с показателем 114 единиц. В тройку лидеров вошли также Moldindconbank и Victoriabank, у которых 91 и 74 агентства соответственно.

В Молдове общее количество работников банков за последний месяц увеличилось на 282 человека (+4%), составив 7385 сотрудника на конец октября 2015 г.

В то же время, в сравнении с октябрём прошлого года, их число уменьшилось на 2868 человек или примерно на 28%. Об этом свидетельствуют статистические данные Нацбанка Молдовы, согласно которым на конец октября прошлого года в банковском секторе страны официально числилось 10253 работника, а на конец сентября этого года — 7103.

На конец октября наибольшее число сотрудников было у Moldova-Agroindbank — 1647 человек (месяцем ранее — 1451, в октябре 2014 г. — 1434), Moldindconbank — 1258 человек (месяцем ранее — 1231, в октябре 2014 г. — 1133), у Victoriabank — 1245 человек (месяцем ранее — 1224, в октябре 2014 г. — 1197). Меньше всего работников на ту же дату было в BCR Chisinau — 90 человек (месяцем ранее — 88, в октябре 2014 г. — 90), Comertbank — 139 (месяцем ранее — 138, в октябре 2014 г. — 152), EuroCreditBank — 285 человек (месяцем ранее — 277, в октябре 2014 г. — 274).

Валютные резервы Нацбанка за последнюю отчетную неделю сократились на \$6,1 млн (-0,3%), составив на 27 ноября \$1 млрд 741,6 млн

Согласно данным НБМ, его официальные резервные активы на 20 ноября составляли \$1 млрд 747,7 млн. В целом с начала этого года валютные резервы Нацбанка уменьшились на \$415 млн (-19,2%).

При этом в январе они снизились, в сравнении с предыдущим месяцем, на \$198,6 млн, в феврале — на \$158,9 млн, в марте — на \$46,8 млн, в апреле увеличились на \$8,31 млн, в мае сократились на \$13,71 млн, в июне выросли на \$40,94 млн, в июле снизились на \$38,42 млн, в августе повысились на \$56,62 млн, в сентябре уменьшились на \$36,62 млн, а в октябре — еще на \$1,48 млн. Валютные резервы НБМ на конец 2014 г. составляли \$2 млрд 156,6 млн, сократившись на \$664 млн (-23,5%), в сравнении с 2013 г. Абсолютного исторического максимума они достигли 14 декабря 2013 г., составив \$2 млрд 827,2 млн.

InfoMarket